

2013 m. gegužės 31 d., penktadienis

Nr. 22 (1036) | Kaina 2,50 Lt

D a i l ē | M u z i k a | T e a t r a s | K i n a s | F o t o g r a f i a

2

Giedriaus Kuprevičiaus baletas „Čiurlionis“

3

Pokalbis su pianistu Viktoru Paukšteliu

4

Muzikos festivalis „Druskomanija“

5

Latvių teatro jaunieji

7

Kazio Varnelio „Paskutinis šūvis“ Venecijoje

8

Kanų kino festivalio laureatai

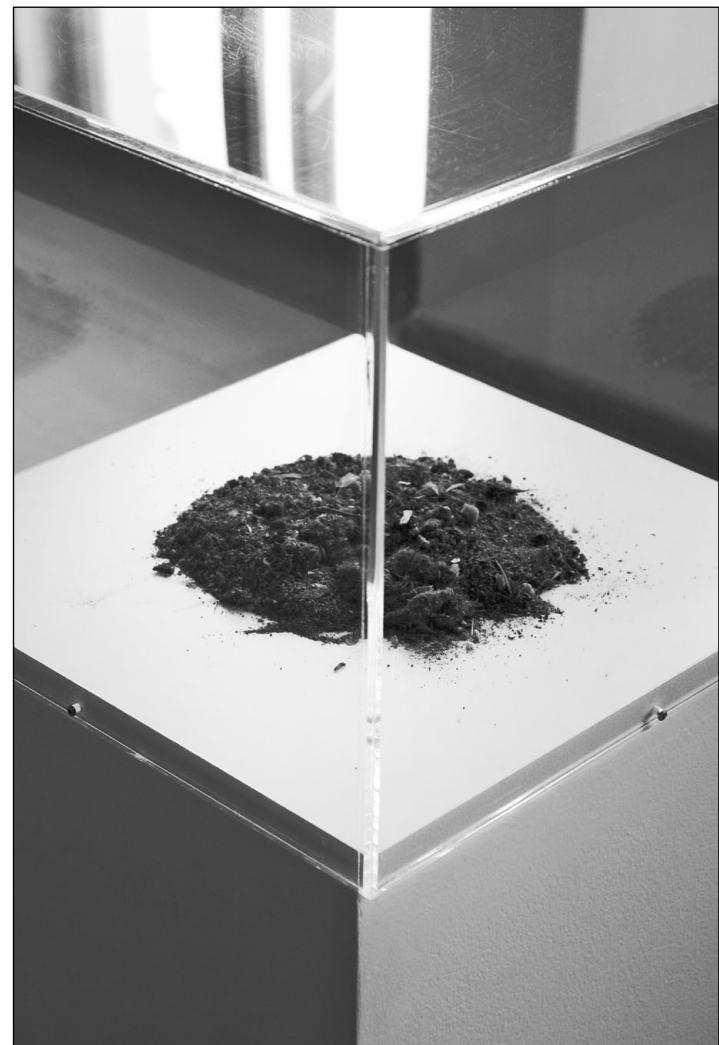
Svarbiausias yra žiūrovas

Konstantino Bogdano (jaunesniojo) paroda galerijoje „Vartai“

Monika Krikštopaitytė

Konstantinas Bogdanas (jaunesnysis) yra menininkas. Jis ne kartą pirmu asmeniu tai užrašė. ŠMC kavinėje buvo švieslentė (po galais, kuri ji dabar?), nuotraukose su šeimos nariais (irgi menininkais), taip pat ir naujausioje parodoje „9 / 4“ – ant sriegalisko šaliko. Tai ne šiaip užrašas, o veiksmas. Virsmo burtažodis. Pasirinkimas. Kaip santuokos ritualo metu ištarus „taip“ virstama sutuoktiniais, taip Konstantinas vis išteigia save kaip menininką. Taip, tai labai paprastas veiksmas. Tik tiek. Tačiau suvokėjas turi turėti galvoje ne vien tik tai, bet ir tai, kas buvo atmesta, kokia tokio lakoniškumo kaina ir dar svarbiau – kokia prasmė. Bogdano (jaun.) kūryboje tai, ko jis nepadarė, yra lygai tiek pat svarbu, kaip ir tai, ką jis padarė.

Konstantinas nėra spalvotas, nėra vienakojė lesbietė, nei ateivis, nei išcivis, jo naudojamos medijos be stigmos (kitai nei keramika ar tekstilė), net nebrangios. Jis nėra žmogus, nickai ne susijęs su menu, turi ryšius – pažista visus žmones, reikalingus menininko karjerai darysti (žymūs menininkai, reikšmingi kritikai, kuratorai, redaktoriai, kolecininkai, dailės akademijos bendruomenė ir t.t.), jam pasiekiamos raktinės institucijos (dirbo ŠMC, VDA, prie svarbių tarptautinių projektų), kitaip tariant, nėra jokių trikdžių: jis yra baltasis, sveikas, išsilavinęs ir (netgi) talentingas vyras – toks, kokie paprastai daro ne tik karjerą, bet ir pagal save rašo istorią. Tačiau jis visų tų galios ir garšinimosi instrumentu nenaudoja. Samoningai. Kuria, kviečiamas dalyvauja, bet nesiūlo, neužsimena, neužsiima savo kūrybos sklaida. Ir būtų neteisinga, jei tokią laikyseną interpretuočiau kaip politiką, neva jis kovoja prieš ką nors ar už ką

Konstantinas Bogdanas (jaun.), „Lankytoju į galeriją sunėtas purvas“. 2013 m.

A. LEKYTĖS NUOTR.

nors. Nesugebėčiau pridengti tokios versijos dirbtinumo. Nors pilietinį aktą vis dėlto ižvelgčiau. Nematau jame nei pagiežos, nei cinizmo, tik sąmoningą pasirinkimą. Nesu susidūrusi daugiau nė su vienu menininku, kuris taip atidžiai domėtusi kitų kūriniais. Ir tinginystė čia niekuo dėta.

Reikalas tas, kad menas jam yra kažkas kita nei socialinis statusas ir karjeros darymas. Kažkas antropologiniu požiūriu labiau pirminio, te-

NUKELTA | 6 PSL.

Kančioje gimės baletas apie kenčiantį Čiurlionį

Giedriaus Kuprevičiaus „Čiurlionis“ Lietuvos nacionaliniame operos ir baletų teatre

Audronė Žiūraitytė

Pažvelgus į baletą „Čiurlionis“ giminę, kuris jvardijamas kaip neeilinis Lietuvos kultūrinio gyvenimo įvykis (premiera įvyko gegužės 24 d.), abejoniu nekelia rimtas, atsakingas autorui požiūris į naują kūrinį. Čiurlionis – kompozitorius, dailininkas, māstytojas. Atrodyti, tokia dėkinga tema baletui, kuriame vizualus veiksnys ypač svarbus. Ir kokia sudėtinga! Tai liudija jau muzikos sukūrimo istorija. Kompozitorius Giedrius Kuprevičius atvirai prisipažista, kad nelengva kurti muziką apie kompozitoriu – ji gimbė sunkiai, ieškant akustinio rakto. Neslepija jis ir pirmo varionto perklausos nesėkmės 2007 metais. Vėliau atsirado antroji teatro aprobuota partitura (2011). Tai devynioliktas G. Kuprevičiaus kūrinių scenai ir pirmasis Lietuvos nacionaliniams operos ir baletų teatrui. Baletu muzika, anot autorius, lyg kelionė, „motyvas iš Čiurlionio (kuriame slipy viša jo muzikos galia) ir tolesnė mano kalbėsena“.

Jaunas lenkų šokėjas ir choreografas Robertas Bondara taip pat neslepi kankinėsi siekdamas perprasti Čiurlionio asmenybę. Čiurlionis – gyvo žmogaus, o ne mito, ikonos (mintyse gretindamas Čiurlionio reikšmę Lietuvos kultūrai su Chopino – lenkiškajai). Atsakymu ieškota prisiminiimuose, ypač įkvėpiantiuoju laišku originaluose lenkų kalba, pokalbiuose su Čiurlionio šeimos nariais, stengiantis iš pagelstusių fotografių, ranka pieštų eskių išskaiti Čiurlionio istoriją ir susikurti savo jo asmenybės vaizdinį. Anot choreografo, nepaisant pastangų, „negaliu visko suprasti, norėčiau atsakymus išgirsti iš paties Čiurlionio, su juo papabendrauti. Šis pasaulinio lygio kūrėjas tapo artimas, tarsi primirštasis senas pažystamas, stebintis mano, siekiančio išsigilinti į jo masty, kančias“ (cituota iš programos bei interviu).

Koks kompozitorius ir choreografo idėto darbo rezultatas? Klausukų lieka daugiau nei vienareikšmių atsakymų. Vienas pirmųjų – ar apskritai šiandien gyvybingas muzikinis baleto žanras? Choreografo valia yra svarbiausia, taigi nereikėtų varžyti jo vaizduotės, atėmus galimybę laisvai rinktis muziką. Hege monas, diktatorius (būtent taip suvokiu choreografo misiją) priverstas interpretuoti interpretaciją... Ar tai įmanoma? Šiuolaikinio baletu praktika liudija, kad choreografių daugiausiai kuria pagal įvairiausią pasaulių jau sukurtą muziką. Čia negvildensi, ar genialiu muzikos veikalų vizualizacija yra jiems adekvati, prabalyanti nauja sintetine kokybe, ar joje pateisinami neįtikėtinai muzikos kūrinių miksa? Būna įvairiai. Nesiplėsdama pam-

M. ALEKOS NUOTR.

nėsiu, pavyzdžiu, Johno Neumeicario baletą „Dama su kamelijomis“ pagal Frederico Chopino muziką – puiku; Jurijaus Smorigino „Paskutinės pagonių apeigos“ pagal Broniaus Kutavičiaus oratorių ciklą – nesėkmė; Anželikos Cholinos „Barbora Radvilaitė“ pagal įvairių kompozitorų muziką palieka prieštarinę įspūdį. Pripažinsiu, kad šių autorų kūryboje būta ir kitų, priešingai vertinamų darbų.

Choreografo R. Bondaro nuomone, šokiui tinka visokia muzika, net tyla. Iki šiol jis kūrė autorinius darbus, t.y. muziką jiems rinkdavosi pats. Kurdamas Vilniuje R. Bondara susidūrė su kita situacija ir jam pateikta baletu muziką vertino, anot jo, pagal realizavimo galimybes, techniniu požiūriu, nes kūrinio idėja priklauso G. Kuprevičiui. Kitaip tariant, jis nesjautė šeimininkas ir ieškojo muziką atitinkančios dvasios, ją kūrė. Vis dėlto choreografas siek tiek modifikuavo pradinį kompozitoriaus sumanymą, į jo libretą įvedė naują personažą – Eugenijų Moravskį, kuris padėjo sujungti scenas. Kompozitoriaus sukurtais libretas grindžiamas trimis jų dominančiais Čiurlionio asmenybės kazusais – nepasiekta šlovi, vienatve, šeimos drama.

G. Kuprevičius spaudos konferencijoje džiaugėsi sakydamas, kad visa Lietuvos kompozitorų sąjunga gali jam pavydėti ypač taktiško, pagarbus, inteligentiško choreografo ir visos kūrybinės grupės bendradarbiavimo. Jam antrino ir dirigentas Robertas Šervenikas. Spektaklio gimimo procese tarsi atgimė beveik išnykusi kompozitorius ir baletmeisterio bei dirigento bendradarbiavimo tradicija. Nors choreografaip spaudos puslapiuose kartais pasidžiaugia, kad turi reikalą su retu šiandien muzikiniu baletu žanru, dažnokai kuria remdamiesi ne juo, o savo konceptu, kurią jau sukurta muzika atitinka tik iš dalies (pvz., Anatolijs Šenderovo „Dezdemonos“ muzikos turinys, manau, išskyrė su Kirilo Simonovo siuloma choreografine interpretaciją).

„Čiurlionis“ atveju gimbė gana iliustratyvus, realistiškas (turint

lime ižvelgti paklusnų, beveik sportinių judesijų sinchroniškumą, kuriam priešinama „ne į taktą“ šokanti ar tiesiog esanti ir stebinti laisva Čiurlionio dvasia. Ji nepritampa ir prie manieringais judesiais atkuriamas salono aplinkos. Kontrastingai ekskeliška judesijų stilistika šiuo atveju lyg pateisinama, bet apskritai baletu tarsi trūksta logiškų jungčių, nuoseklumo, vientisu. Išradinai sukurta Čiurlionio (Marius Milauskas) duetai su moterimis, džuljetiškai padūkusi atmosfera vyrinauja sutikus pirmaja meilę Mariją (Rūta Juodzevičiūtė), skausmingos, brutaliai niuansų īgaunačios ekspresijos su tylos paužėmis persmelkti duetai su Sofija (Anastasija Čumakova). Idomus, brandžia raiška išskriantiantis duetas su Čiurlionio kūrybos rėmėja, mecenate Bronislava (Olga Konošenko). Antrininko (Genadijus Žukovskis) ir Mirties (Igoris Zaripovas) personažai atmintin neįsirėž. Gal dėl to, kad konflikтиški Čiurlionio duetai su pirmuoju buvo daugiau iliustratyvūs nei choreografiškai turinči, o zaidimas šachmatais su antruoju – kinematografinė Ingmaro Bergmano „Septintojo antspaudo“ (1957) aliužija – nepadvelkė originalui būdingu sukrečiančiu gaivumu.

Sunku pasakyti, ar prisitaikymas prie muzikos, Čiurlionio „susitelkusių galvoje tamsumos“, ar kitos priežastys sutrukė dar ryškiau, nuosekliai atsiškleisti choreografo vaizduotei. Jos realizavimo itaiga, suprantama, priklauso ir nuo atlėkų. Turėdama omenyje palyginti menką mūsų baletu artistų patirtį interpretuoti šiuolaikinę plastiką, pabrėžiai kūrybinio proceso vertingumą ir reikšmę, choreografo kompetenciją statant neįprastos stilistikos veikalą. Choreografas ižvelgė trupės potencialą, profesionalumą, atvirumą naujovėms, ypatingą energiją. Baletu solistas I. Zaripovas spaudoje teigė: „Neprisimenu kito pastatyminio darbo, kuriuo mūsų trupė taip domėtusi“ (beje, dar 2001 m. Jurijaus Smorigino baletė „Choreografo laiškai M.K.Č.“ jis sukūrė Čiurlionio vaidmenį). Visa tai lémė, kad atliki sudėtingas choreografo užduotis mūsų baletu trupei pavyko visai neblogai. Veikalo draminis, vaidybinius bei šiuolaikinio šokio estetikos aspektai sudarė prialaidas Mariui Milauskui įtaigiai suvaidinti Čiurlionį. Geras aktorių užduočių sprendimas nesvetimas ir kitiems daugiau ar mažiau žinomiems baleto artistams – Igorui Zaripovui, Mantui Daraškevičiui (Eugenijus Moravskis), Aleksandriui Molodovui (Marijos tévas), Urtei Bareišytei (seselė), Gediminiui Bubeliui (Maciejevskis) – mačiau būtent tokiai sudėtį.

Ar tokį Čiurlionį norime matyti? Dėmesys jų mirties aplinkybėms parodytas ar Arvydo Juozaičio naujoje dramoje „Čiurlionis. Juodoji sau-lė“ (2012). Kokia tokiai tyrimų meninė idėja? Juk patys kūrėjai prisipažista, kad nepaisant pastangų skverbtis giliu – paslaptis išlieka. To-

bendrą spektaklio vaizdą, laikyčiau jo „meninį apipavidalinimą“. Tai dar vienas režisūrinis R. Bondaros kūrybos aspektas, kuriam jis labai dėmesingas, jo komandą sudaro scenografinės ir kostiumų dailininkės Diana Marszałek ir Julia Skrzyniak, šviesų dailininkas Maciejus Igliński, vaizdo projekcijų dailininkė Ewa Krasucka. Scenovaizdį čiurlioniku kontekstu praturtino rodomi archyviniai Varšuvos, Sankt Peterburgo vaizdo įrašai, jiems gal kiek per drąsai kontrastavo, dėmesį nuo šokio atitraukė simboliski galangai bangujančios jūros vaizdai, tragizmą kaitino „ligoti“ paskutiniai Čiurlionio piešiniai. Scenografinio naudojamos šviečiančios vertikalės, primenančios stygias, muzikos instrumentus, kurie randami paties Čiurlionio kūryboje. Jų tirštėjimas, kryžiavimas scenovaizdyje taip pat atspindi psychologinės būklės kitių, ligos progresavimą. Čiurlionio kūrybos temomis autorės improvizuoja labai subtiliai. Spalvinė palečė (scenos gilumoje liejamų paveikslų, kostiumų) primena Čiurlionio kūrybos koloritą, jo epochą, o veidrodinės grindys – nuoroda į menininko tapyboje dažnā atspindžio motyvą. Dar prieš premjerą pasirodžiusios švarios estetikos Martyno Aleksos fotografijos puikiai pertekė kūrėjų sumanymą, nuteikė viltinį. Tuo tarpu teatro fojė eksponuojamas Tomo Ivanausko atvirai negražios repeticijų nuotraukos su arčiūs grindinės grindys – nuoroda į menininko tapyboje dažnā atspindžio motyvą. Dar prieš premjerą pasirodžiusios švarios estetikos Martyno Aleksos fotografijos puikiai pertekė kūrėjų sumanymą, nuteikė viltinį. Tuo tarpu teatro fojė eksponuojamas Tomo Ivanausko atvirai negražios repeticijų nuotraukos su arčiūs grindinės grindys – nuoroda į menininko tapyboje dažnā atspindžio motyvą. Dar prieš premjerą pasirodžiusios švarios estetikos Martyno Aleksos fotografijos puikiai pertekė kūrėjų sumanymą, nuteikė viltinį. Tuo tarpu teatro fojė eksponuojamas Tomo Ivanausko atvirai negražios repeticijų nuotraukos su arčiūs grindinės grindys – nuoroda į menininko tapyboje dažnā atspindžio motyvą. Dar prieš premjerą pasirodžiusios švarios estetikos Martyno Aleksos fotografijos puikiai pertekė kūrėjų sumanymą, nuteikė viltinį. Tuo tarpu teatro fojė eksponuojamas Tomo Ivanausko atvirai negražios repeticijų nuotraukos su arčiūs grindinės grindys – nuoroda į menininko tapyboje dažnā atspindžio motyvą. Dar prieš premjerą pasirodžiusios švarios estetikos Martyno Aleksos fotografijos puikiai pertekė kūrėjų sumanymą, nuteikė viltinį. Tuo tarpu teatro fojė eksponuojamas Tomo Ivanausko atvirai negražios repeticijų nuotraukos su arčiūs grindinės grindys – nuoroda į menininko tapyboje dažnā atspindžio motyvą. Dar prieš premjerą pasirodžiusios švarios estetikos Martyno Aleksos fotografijos puikiai pertekė kūrėjų sumanymą, nuteikė viltinį. Tuo tarpu teatro fojė eksponuojamas Tomo Ivanausko atvirai negražios repeticijų nuotraukos su arčiūs grindinės grindys – nuoroda į menininko tapyboje dažnā atspindžio motyvą. Dar prieš premjerą pasirodžiusios švarios estetikos Martyno Aleksos fotografijos puikiai pertekė kūrėjų sumanymą, nuteikė viltinį. Tuo tarpu teatro fojė eksponuojamas Tomo Ivanausko atvirai negražios repeticijų nuotraukos su arčiūs grindinės grindys – nuoroda į menininko tapyboje dažnā atspindžio motyvą. Dar prieš premjerą pasirodžiusios švarios estetikos Martyno Aleksos fotografijos puikiai pertekė kūrėjų sumanymą, nuteikė viltinį. Tuo tarpu teatro fojė eksponuojamas Tomo Ivanausko atvirai negražios repeticijų nuotraukos su arčiūs grindinės grindys – nuoroda į menininko tapyboje dažnā atspindžio motyvą. Dar prieš premjerą pasirodžiusios švarios estetikos Martyno Aleksos fotografijos puikiai pertekė kūrėjų sumanymą, nuteikė viltinį. Tuo tarpu teatro fojė eksponuojamas Tomo Ivanausko atvirai negražios repeticijų nuotraukos su arčiūs grindinės grindys – nuoroda į menininko tapyboje dažnā atspindžio motyvą. Dar prieš premjerą pasirodžiusios švarios estetikos Martyno Aleksos fotografijos puikiai pertekė kūrėjų sumanymą, nuteikė viltinį. Tuo tarpu teatro fojė eksponuojamas Tomo Ivanausko atvirai negražios repeticijų nuotraukos su arčiūs grindinės grindys – nuoroda į menininko tapyboje dažnā atspindžio motyvą. Dar prieš premjerą pasirodžiusios švarios estetikos Martyno Aleksos fotografijos puikiai pertekė kūrėjų sumanymą, nuteikė viltinį. Tuo tarpu teatro fojė eksponuojamas Tomo Ivanausko atvirai negražios repeticijų nuotraukos su arčiūs grindinės grindys – nuoroda į menininko tapyboje dažnā atspindžio motyvą. Dar prieš premjerą pasirodžiusios švarios estetikos Martyno Aleksos fotografijos puikiai pertekė kūrėjų sumanymą, nuteikė viltinį. Tuo tarpu teatro fojė eksponuojamas Tomo Ivanausko atvirai negražios repeticijų nuotraukos su arčiūs grindinės grindys – nuoroda į menininko tapyboje dažnā atspindžio motyvą. Dar prieš premjerą pasirodžiusios švarios estetikos Martyno Aleksos fotografijos puikiai pertekė kūrėjų sumanymą, nuteikė viltinį. Tuo tarpu teatro fojė eksponuojamas Tomo Ivanausko atvirai negražios repeticijų nuotraukos su arčiūs grindinės grindys – nuoroda į menininko tapyboje dažnā atspindžio motyvą. Dar prieš premjerą pasirodžiusios švarios estetikos Martyno Aleksos fotografijos puikiai pertekė kūrėjų sumanymą, nuteikė viltinį. Tuo tarpu teatro fojė eksponuojamas Tomo Ivanausko atvirai negražios repeticijų nuotraukos su arčiūs grindinės grindys – nuoroda į menininko tapyboje dažnā atspindžio motyvą. Dar prieš premjerą pasirodžiusios švarios estetikos Martyno Aleksos fotografijos puikiai pertekė kūrėjų sumanymą, nuteikė viltinį. Tuo tarpu teatro fojė eksponuojamas Tomo Ivanausko atvirai negražios repeticijų nuotraukos su arčiūs grindinės grindys – nuoroda į menininko tapyboje dažnā atspindžio motyvą. Dar prieš premjerą pasirodžiusios švarios estetikos Martyno Aleksos fotografijos puikiai pertekė kūrėjų sumanymą, nuteikė viltinį. Tuo tarpu teatro fojė eksponuojamas Tomo Ivanausko atvirai negražios repeticijų nuotraukos su arčiūs grindinės grindys – nuoroda į menininko tapyboje dažnā atspindžio motyvą. Dar prieš premjerą pasirodžiusios švarios estetikos Martyno Aleksos fotografijos puikiai pertekė kūrėjų sumanymą, nuteikė viltinį. Tuo tarpu teatro fojė eksponuojamas Tomo Ivanausko atvirai negražios repeticijų nuotraukos su arčiūs grindinės grindys – nuoroda į menininko tapyboje dažnā atspindžio motyvą. Dar prieš premjerą pasirodžiusios švarios estetikos Martyno Aleksos fotografijos puikiai pertekė kūrėjų sumanymą, nuteikė viltinį. Tuo tarpu teatro fojė eksponuojamas Tomo Ivanausko atvirai negražios repeticijų nuotraukos su arčiūs grindinės grindys – nuoroda į menininko tapyboje dažnā atspindžio motyvą. Dar prieš premjerą pasirodžiusios švarios estetikos Martyno Aleksos fotografijos puikiai pertekė kūrėjų sumanymą, nuteikė viltinį. Tuo tarpu teatro fojė eksponuojamas Tomo Ivanausko atvirai negražios repeticijų nuotraukos su arčiūs grindinės grindys – nuoroda į menininko tapyboje dažnā atspindžio motyvą. Dar prieš premjerą pasirodžiusios švarios estetikos Martyno Aleksos fotografijos puikiai pertekė kūrėjų sumanymą, nuteikė viltinį. Tuo tarpu teatro fojė eksponuojamas Tomo Ivanausko atvirai negražios repeticijų nuotraukos su arčiūs grindinės grindys – nuoroda į menininko tapyboje dažnā atspindžio motyvą. Dar prieš premjerą pasirodžiusios švarios estetikos Martyno Aleksos fotografijos puikiai pertekė kūrėjų sumanymą, nuteikė viltinį. Tuo tarpu teatro fojė eksponuojamas Tomo Ivanausko atvirai negražios repeticijų nuotraukos su arčiūs grindinės grindys – nuoroda į menininko tapyboje dažnā atspindžio motyvą. Dar prieš premjerą pasirodžiusios švarios estetikos Martyno Aleksos fotografijos puikiai pertekė kūrėjų sumanymą, nuteikė viltinį. Tuo tarpu teatro fojė eksponuojamas Tomo Ivanausko atvirai negražios repeticijų nuotraukos su arčiūs grindinės grindys – nuoroda į menininko tapyboje dažnā atspindžio motyvą. Dar prieš premjerą pasirodžiusios švarios estetikos Martyno Aleksos fotografijos puikiai pertekė kūrėjų sumanymą, nuteikė viltinį. Tuo tarpu teatro fojė eksponuojamas Tomo Ivanausko atvirai negražios repeticijų nuotraukos su arčiūs grindinės grindys – nuoroda į menininko tapyboje dažnā atspindžio motyvą. Dar prieš premjerą pasirodžiusios švarios estetikos Martyno Aleksos fotografijos puikiai pertekė kūrėjų sumanymą, nuteikė viltinį. Tuo tarpu teatro fojė eksponuojamas Tomo Ivanausko atvirai negražios repeticijų nuotraukos su arčiūs grindinės grindys – nuoroda į menininko tapyboje dažnā atspindžio motyvą. Dar prieš premjerą pasirodžiusios švarios estetikos Martyno Aleksos fotografijos puikiai pertekė kūrėjų sumanymą, nuteikė viltinį. Tuo tarpu teatro fojė eksponuojamas Tomo Ivanausko atvirai negražios repeticijų nuotraukos su arčiūs grindinės grindys – nuoroda į menininko tapyboje dažnā atspindžio motyvą. Dar prieš premjerą pasirodžiusios švarios estetikos Martyno Aleksos fotografijos puikiai pertekė kūrėjų sumanymą, nuteikė viltinį. Tuo tarpu teatro fojė eksponuojamas Tomo Ivanausko atvirai negražios repeticijų nuotraukos su arčiūs grindinės grindys – nuoroda į menininko tapyboje dažnā atspindžio motyvą. Dar prieš premjerą pasirodžiusios švarios estetikos Martyno Aleksos fotografijos puikiai pertekė kūrėjų sumanymą, nuteikė viltinį. Tuo tarpu teatro fojė eksponuojamas Tomo Ivanausko atvirai negražios repeticijų nuotraukos su arčiūs grindinės grindys – nuoroda į menininko tapyboje dažnā atspindžio motyvą. Dar prieš premjerą pasirodžiusios švarios estetikos Martyno Aleksos fotografijos puikiai pertekė kūrėjų sumanymą, nuteikė vilt

Tarp Vilniaus ir Paryžiaus

Pokalbis su pianistu Viktoru Paukšteliu po koncerto Užutrakio rūmuose

Aldona Eleonora Radvilaitė

Karštą gegužės 19 d. artėjant prie Užutrakio rūmų, kur rečitaliuui kaupėsi talentingas jaunas pianistas virtuozas iš Paryžiaus Viktoras Paukštėlis (jo koncertą surengė Rūta Banevičienė ir VSI „Ambra Vox“), sielą džiugino akinanti gamtos žaluma, ežero pakrantėje deginos daugybė žmonių, o išpuoselėtame dvaro parke zvimbė uodai. Gausių itališkai, latviškai, lenkiškai, lietuviškai kalbančią publiką rūmų fojė pasitiko keli ekspresyvūs pianisto (ir dailininko!) Viktoro Paukšteliu paveikslai, o šviesioje salėje prie baltų sienų ir veidrodžiaus inkrustruotų durų gražiai derėjo baltas „Fazioli“ fortepijonas. Juodu koncertiniu kostiumu vilkintis išvaizdus jaunuolis pradėjo savo programą. Suskambėjus pirmiesciems Belos Bartoko Etiudo, op. 18, Nr. 2 mīsingai įtaigiamis negreito judėjimo garsams, nušiuvo klegesys, klausytojai paniro į hipnotizuojančių skambesių jūrą. Nesisirdėjo net uodus yzimo. Lyg kulminacija netikėtai išsiveržė audringos Sergeaus Rachmaninovo Etiudo-paveikslėlis-moll, op. 39, Nr. 3 pasažų virtinės. Tai buvo išpūdinga!

Po to skambėjusi Wolfgango Amadeus Mozarto trijų dalių Sonata B-dur (K 333) dēmesingai besiklausančiai publikai priminė, jog tolimes epochoje gyveno mylintys ir besidžiaugiantys menais žmonės. Grakščiai, stilingai, nuoširdžiai ir nuotaikingai skambėjo kraštiniés Sonatos dalys, bet ypač jautriai ir įdomiai pianistas traktavo lėtają – antrą. Claude'o Debussy Preludiui Nr. 10 „Canope“ („Egipto mumijų urna“) ir Nr. 12 „Fejerverkas“ („Feaux d'artifice“) atlikimo išraiškingumu, įtaiga, ryškiai pertekliamomis nuotaikomis nesudaré kontrasto su prieš tai skambėjusia muzika – lėtos tēkmės išpūdingus skambesių pratęsė ugnings, nepaprastai temperamentingai atliekami pasažų plūpsniai.

Franzo Liszto Sonatoje h-moll Viktoras Paukštėlis atskleidė plačią savo talento paletę – sukurė kaip re-

ta įtaigius ir ryškius muzikos vaizdinii nuo filosofiškai rūsciu, valingu, impulsiviu, kažkokiomis jėgomis besipričinančiu, palaimos teikiančiu šviesių skambesių iki netikėtų šiam emocionaliam ir temperamentingam menininkui visiškai kontempliatyviu „saleliu“. Be abejonės, kiekvienam dēmesingam klausytoju ši traktuotė kėlė kuo jvairiausias asociacijas. Sunku buvo patiketi, kad šis jaunas žmogus pasiekė tokios brandos, pasirodė kaip intelektualus, vos žabojamo temperamento bei vidinės jėgos atlikėjas. Jam nereikia „išradinėti dviračio“ bandant surasti savo nišą tarp pasaulyje gausėjančiu virtuozių. Jis gilinas į skambesių, jų dinamiką, stengiasi maksimaliai atskleisti užkoduotus muzikinius tekstus.

Lietuvos klausytojai žino Viktoro Paukštėlio kilmę bei mokytojus: jo senelius profesorius – pianistę Mariam Azizbekovą bei smuikininę Viktorą Radovičiū, tėvus – žinomą pedagogę, pianistę Tatjaną Radovičiū bei kompozitorių Viktorą Paukštėli, mokytojus – Emą Miklauską, Laimutę Jakniūnienę bei Donaldą Rači (M.K. Čiurlionio menų mokykloje), T. Radovičiū (B. Dvariono muzikos mokykloje), prof. M. Azizbekovą ir Veroniką Vitaitę (Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje), Jevgenijų Koroliovą (Hamburgo aukštojoje muzikos ir teatro mokykloje). Lietuvoje užbaigęs visas įmanomas muzikos atlikiimo studijų pakopas, pianistas nuo 2009 m. studijuoja prof. Jeano-Marcu Luisados klasėje „Ecole normale de musique“ Paryžiuje. Žinomas pasaulyje pianistas J.-M. Luisada taip apibūdino savo mokinį: „Tai ypač jautrus menininkas, su kuriuo dirbtai yra didelis malonus. Jis pasižymi išskirtinai intelektualiomis kūrinio formos paeškomis, garsu, pilnu tūrio ir erdvės, bei turtinga, iškalbinga atlikimo technika.“ Noras tobulėti V. Paukštėli vedė į žinomų pasaulyje pianistų, tokų kaip Gary Graffmanas, Jirži Hlinka, Borisas Petrušanskis, Michailas Voskresenskis, Anthony di Bonaventura,

taškus, sasajas su savo patyrimu. Ir jeigu jų neatras, tai kūrėjo sumanymas liks neišgirstas... Šiu laikų padangėje nebelieka vietos tikrų dvasinių vertybų apologetikai. Tačiau kūrybiniam procesams ribų būti negali – tik reakcija į juos, jų refeleksija. Kankinosis kompozitorius, choreografas, pristatomos kūrinio herojus. Ar nesikankina, nenuobodžiauja žiūrovas? Vienareikšmio atsakymo nėra.

Naujas veikalas pristatomas kaip lietuviško baletu premjera. Kas lemia jos lietuviškumą? Čiurlionis? Kuprevičius? Šiuo atveju, manau, labiausiai – atvirai problemiška, bet iš mirties taško pajudėjusi Lietuvos baletu situacija ir faktas, kad baletas sukurtas konkretiai mūsų teatrui, jo šokėjams ir žiūrovams.

Viktoras Paukštėlis

AUTORĖS NUOTR.

meistriškumo kursus. Koncertuota Prancūzijoje, Vokietijoje, Olandijoje, Šveicarijoje, Švedijoje, JAV. Pastaraisiais metais surengti rečitalai Paryžiaus „Yamaha centre“ bei „Cite internationale des Arts“ koncertų salėse.

Dar nespėjusi atsipalauduoti nuo sceninės įtampos pianistą pavyko pastverti, pakalbinti ir net nufotografuoti Trakuose, prie pat ežero.

Kodėl šiam vasaros koncertui pasirinkote būtent šią programą?

Koncerto programa buvo pasirinkta iš dalies apgalvotai, iš dalies atsitiktinai. Kiekvienas pianistas apgalvoja programą maždaug pusmečiu į priekį. Aš planavau groti Johaneso Sebastiano Bacho Angliškają siuitą nr. 3, dyliką Frederico Chopino etiudą ir F. Liszto Sonatą. Po kiek laiko jau buvau išmokes tuos kūrinius, jie buvo mano repertuare. Prieš tris savaites Kauno filharmonijoje skambinau Bachą ir Chopiną etiudus, op. 25.

Yra nuomonė, jog sunku koncerte atlikti visą Chopino etiudų ciklą.

Muzikiniu požiūriu nėra sunku. Kai groji juos visus iš eilės, jie plastiškai pereina vienas į kitą ir gerai sudera.

Šios dienos programa norėjote atskleisti savo talento įvairiapusiskumą?

Man apskritai labai malonu gretinti kompozitorius, kurie tam tikra prasme atrodo nesuderinami. Pavydžiui, Bartok bandžiau suderinti su Rachmaninovu, Rachmaninovu – su Mozartu, Mozartu – su Debussy. O dar Lisztas. Aš manau, jeigu suvokių meninę prasmę, jie kartu dera ir suskamba.

Ar vis dar studijuojate?

Lietuvoje esu jau viską baigęs, bet Prancūzijoje dabar studijuoju aukščiausioje pakopoje ir vis dar mokausi. Manau, kad pianistas, kuris siekia tobolumo, turi mokyti su profesoriais kad ir visą gyvenimą. Net Jeanas-Marcas Luisada dažnai važiuoja pas savo profesorių Paulį Badurą-Skodą į pamokas. Perfekcionizmas visada turi prasmę – gerai turėti tą „ausį iš šalies“.

Jūs pats pasirenkate programą ar profesorius pataria, ką skambinti?

Dalis programos buvo parinkta profesoriaus. Bartokas ir Debussy –

koncentruoju į garsą. Aišku, vaizdiniai kyla, bet jie abstraktūs. Žinoma, istorija yra, ji svarbi, bet lieka „už kadro“.

Tapomas Jums hobis? Gal turite ir kitų polinkių?

Nepasakyčiau, kad tai hobis. Aš jau turėjau dvi personalines parodas, su draugu filosofu Tomu Kiauka surengė bendrą parodą, o dabar galerijoje „Arka“ eksponuojami du mano darbai.

Ar dailininkai Jus pripažino, išleido į savo tarpą?

Kiekvienas dailininkas, kaip ir kiekvienas muzikantas, turi savo nuomonę. Negaliu pasakyti – pripažista ar ne. Tiesiog yra man draugiškų žmonių, kurie galbūt vertina mano darbus, ačiū jiems. Beatričės muzicuje, kur dažnai būna dailininkų ekspozicijos, dabar vyksta mano darbų paroda.

Ar teko užsiimti pedagogine veikla?

Prisipažinsiu, man teko vesti meistriškumo pamoką. Kartais manės paprašyavo padirbti kaip pedagogui, bet man tai sudėtinga, nes turiu tam tikrą ydą: kartais būnu irzlus, sunku išlaikyti kantrybę, jei jaučiu, kad žmogui gal to nelabai reikia. Jei žmogus talentingas ir „pasiduoda“, tada man malonu jam padėti, patarti. Kol kas konkrečių planų dėstyti neturiu.

O muzikos nekuriate?

Ne, tai mano brolio Vytauto sritis. Kurti muziką – labai didelė atsakomybė. Čia turi būti labai iškristalizotas noras, mintis ir idėja. Aš nesu tam pasirengęs. Randu pakankamai savo minčių, kad ir interpretuodamas Chopino ar Bacho kūrybą.

Yra atlikėjų instrumentininkų, kurie imasi diriguoti. Ar Jūs to nenorite?

Mielai norėčiau sugroti ir kartu padiriguoti nelabai sudėtingus koncertus. Pasitaiko, kad, pavyzdžiu, Mozarto koncertuose dirigento ir pianisto interpretacijos skiriasi. Diriguoti pavyktų, jei fortепijono partija nebūtų labai sudėtinga, kitaip nei Rachmaninovo koncertuose, kur tavo pirštai taip užsiėmę, kad nėra kada galvoti apie dirigavimą orkestriui. Gal kokią dieną pabandysiu igyvendinti tokį projektą.

Ar liksite gyventi Prancūzijoje?

Nenoriu nutraukti ryšių nei su Lietuva, nei su Prancūzija. Aš jau ketvirti metai esu Prancūzijoje ir man labai gera būti tarp šių dviejų šalių, nes abiejose turiu puikių draugų ir profesorių. Netrukus vykstu į Paryžių, kur dalį programos skambinsiu gerai žinomoje Alfredo Cortot salėje. Tai bus ne vien mano koncertas, bet man teks atlikti apie 20 minučių muzikos.

Ačiū už pokalbij. Geriausios kloties Jūsų kūrybinėje veikloje.

ATKELTA IŠ 2 PSL.

dėl siekių scenose atskleisti žmogiškias genijų savybes suvokiu kaip bendrą (bergždžią tiesos paieškos požiūriu) tendenciją, o ne išskirtinį atradimą. Vilniaus Mažojo teatro spektaklis – Israelos Margalit „Trio“ – taip pat pateikia žmogišką, „subuitintą“ Roberto Schumann, Claros Schumann ir Johanneso Brahmo meilės trikampio versiją. Šiu metų „Kino pavasaryje“ Lietuvos publikai buvo pristatytas britų režisierius Roberto Mullan filmas „Laiškai Sofijai“. Čiurlionio provai-kaitis Rokas Zubovas viename interviu „teisino“ režisierių, teigdamas, kad geriau pasakoti Čiurlionio istoriją per tai, kas bendražmogiška, nes žiūrovai mėgins atrasti sąlyčio

taškus, sasajas su savo patyrimu. Ir jeigu jų neatras, tai kūrėjo sumanymas liks neišgirstas... Šiu laikų padangėje nebelieka vietos tikrų dvasinių vertybų apologetikai. Tačiau kūrybiniam procesams ribų būti negali – tik reakcija į juos, jų refeleksija. Kankinosis kompozitorius, choreografas, pristatomos kūrinio herojus. Ar nesikankina, nenuobodžiauja žiūrovas? Vienareikšmio atsakymo nėra.

Naujas veikalas pristatomas kaip lietuviško baletu premjera. Kas lemia jos lietuviškumą? Čiurlionis? Kuprevičius? Šiuo atveju, manau, labiausiai – atvirai problemiška, bet iš mirties taško pajudėjusi Lietuvos baletu situacija ir faktas, kad baletas sukurtas konkretiai mūsų teatrui, jo šokėjams ir žiūrovams.

Dalis programos buvo parinkta profesoriaus. Bartokas ir Debussy –

Kupina eksperimentų ir ieškojimų

29-asis šiuolaikinės muzikos festivalis „Druskomanija“

Vaida Urbinytė

Neseniai prasidėjo festivalio „Druskomanija“ (gegužės 11–19 d.) nuotakai dar neįšbleso. Skubu pasidalinti patirtais išpūdžiais. Vilniuje, Druskininkuose ir Liškiavoje įvyko dvidešimt renginių. Ne vienas ten pabuvojęs pripažins, kad renginiai buvo solidūs ir verti dėmesio, juose skambėjo ir jaunųjų, ir vyresniųjų kartos kompozitorų kūrinių, kaip ir kasmet, buvo gausu premjerų. Girdėjome tiek nuosaikios akademinių muzikos, tiek eksperimentinių ar elektroninių projektus.

Festivalis šiemet buvo pradėtas netradicinė spaudos konferencija, tapusia tarsi ižangą į tą vakarą vykusį fortepijoninių ansamblų grupės „4.3.2.1“ koncertą. Spaudos konferenciją vedė kompozitorius Andrius Maslekovas, kūrybinėi komandai parengęs nemažai klausimų apie festivalio organizavimą, koncepciją, sunikus ir kt. Tiesa, neslėpsiu, kad spaudos konferencija labiau priminė „savo rato“ pokalbių, nes joje dalyvavo patys organizatoriai, kompozitoriai ir atlikėjai, bet vis dėlto renginys buvo gana įdomus, su diskusijomis ir pasiskymais.

Po spaudos konferencijos Lietuvos kompozitorų sąjungoje pradėjo rinktis klausytojai, susidomėję šaunių atlikėjų – fortepijoninių ansamblų grupės „4.3.2.1“ (narė Roberta Mikučionytė, Lukrecija Petkutė, Ina Marija Ubaitė ir Aušra Vaitkutė) bei pianinistė Alisos Gaižauskaitės ir Simonas Zbarauskaitės – pasirodymu. Šis merginių kolektyvas susibūrė prieš dvejus metus ir iškart aktyviai išsilio į Lietuvos muzikinių gyvenimą. Jos atlieka įvairių fortepijoninių sudėčių ir stilių muziką, nebijo muzikinių iššukių. Tą vakarą buvo atlikta septynios kompozicijos, iš jų ir viena premjera – Dionysis Boukuvalo „Music for a non-existent film“ (sukurtas specialiai šiam festivaliui). Tai dviejų dalijų humoreska, kurį pirmoji tarsi atliepė pavadinimą, o antroji „kalbėjo“ apie neegzistuojančio filmo scenarijų.

Kitos trys naujos kompozicijos buvo sukurtos elektroninių ir kompiuterinių kūrinių konkursui „EIKKK“. Mato Druktėnio kūrinyje „Googolplex selections“ natūraliam ir kompiuteriniam fortepijonui išgirdome kosminų garsų, tam tikrų garsų slinkčių, kurios susikūrė mistinė efekta. Julius Aglinskio „Fragments“ dviejų minėtame konkurse iš penkiolikos kūrinių laimėjo pirmą vietą. Kaip teigia pats autorius, „šis kūrinyje neturi nei pradžios, nei pabaigos. Tod tai galbūt net ne kūriny, o tik tarpusavje susiję, bet atskiri fragmentai... Nors dvi mintys identiškai vienodos, jas veda paprasčiausias nesusikalbėjimas.“ O tą vakarą kūrinių atlikusios Alisa Gaižauskaitė ir Lukrecija Petkutė, manau, puikiai susikalbėjo. Ir trečioji kompozicija – Lukrecijos Petkutės „Malda“ fortepijonui, semplieriui ir sintezatoriui, kurią atliko

Liudas Mockūnas ir Jakobas Riissas

V. KARNICKAITĖS NUOTR.

likėjai scenoje ne naujokai, visi trio nariai intensyviai koncertuoja.

Kitą vakarą ta pati „Menų spaustuvės“ salė kaip niekad buvo pilna klausytojų. Čia pasirodė neseniai susibūrė labai perspektyvus ansamblis „Sinestesis“, vadovaujamas Liudas Mockūnas ir elektronikos atlikėjas iš Danijos Jakobas Riissas. Projeketas vyko Jono Meko vizualiųjų menų centre – tokiam projektui tinkamoje erdvėje, kur susirinko gausybė klausytojų. Buvo įdomu išgirsti saksofonu atliekamus įvairius netradicinius saskambius, pademonstruotas instrumento galimybės. Pasitelkus elektroniką saksofonas suskambo kitaip. Smagu, kad „ELEKTROmanijos“ tradicija išlieka ir kasmet galime išgirsti vis kitokių eksperimentų, ieškojimų, bandymų. Palyginti su pernykščiu projektu, šiometinis buvo kur kas įvairesnis ir įdomesnis.

Festivaliu persikėlus į Druskininkus, čia savo pasirodymus kartojo ansamblis „Sinestesis“, taip pat LMTA akordeonistai, kurie Druskininkuose susilaikė dar daugiau dėmesio bei palankumo ir buvo pripažinti vienais geriausių festivalyje. Kitas LMTA kolektyvas – medinių pučiamujų kvintetas – pasirodė Druskininkų Šv. Mergelės Škaplierinės bažnyčioje. Koncerte atlikti penti kūrinių, kurių net trys buvo sukurti konferenciją plačiau aptarė muzikologė Rasa Murauskaitė Lietuvos kompozitorų sąjungos sveitainėje „Lietuvos muzikos antena“.

Tos pačios dienos renginius vainikavo devyni aktyvūs, muzikalūs ir kūrybingi LMTA akordeonistai, parengę solidžią programą. Skambėjo net dešimt kompozicijų, tarp jų – dvi labai skirtinges premjeros. Dominyko Digimo kūriny akordeonu kvartetu buvo nuosaikus, gana romantiškas, reikalaujantis susikaupimo, o Neilo Lucko „Liebestod“ – priešingai, atrodė teatrališkas ir sukelė ne vieną šypsnių. Kūrinių grojės akordeonistų duetas stengesi tiksliai atlikti kompozitoriaus užduotį suvaidinti britą, slepiant psychikai nesveiką pusbroli palėpe. Duetui pavyko išpopuliarėti ir suburti savo klausytojų būrį. Publiką ir šiek tiek nebuvu nuviltą, priešingai, visi išėjome šypsodami. Nuotaiką pakėlė šmaikščiai pačių atlikėjų pristatoma programa. Prieš kiekvieną kūrinių pasakytos frazės tinkamai įvedė į kūrinius. Programa buvo atlikta profesionaliai, puikiai valdant instrumentų techniką. Suprantama, juk at-

užbaigė Raimondas Sviackevičius, atlirkė Broniaus Kutavičiaus „Perpetuum mobile“, kurio versiją akordeonui ir fonogramai sukūrė pats atlikėjas. Tai buvo vienintelis to vaiko kūrinių su fonograma, kurioje buvo išrašytas kitas akordeonas. Gyvo ir išrašytą akordeono garsai sudarė nenutrukstančio bégimo išpūdį, viskas buvo atlitta subtiliai ir profesionaliai.

Vilniuje renginius užbaigė „sun-kioji“ grandis – projektas „ELEKTROmanija“, kuris tradiciškai vykavo Druskininkuose, o šiemet persikėlė į Vilnių. Kasmet šiame projekte skamba įvairi eksperimentinė elektronika, garso performansai, gyvo meno pasirodymai. Šiai metais „ELEKTROmanijos“ vairą rinkas perėmė žinomas saksofonininkas Liudas Mockūnas ir elektronikos atlikėjas iš Danijos Jakobas Riissas. Projeketas vyko Jono Meko vizualiųjų menų centre – tokiam projektui tinkamoje erdvėje, kur susirinko gausybė klausytojų. Buvo įdomu išgirsti saksofonu atliekamus įvairius netradicinius saskambius, pademonstruotas instrumento galimybės. Pasitelkus elektroniką saksofonas suskambo kitaip. Smagu, kad „ELEKTROmanijos“ tradicija išlieka ir kasmet galime išgirsti vis kitokių eksperimentų, ieškojimų, bandymų. Palyginti su pernykščiu projektu, šiometinis buvo kur kas įvairesnis ir įdomesnis.

Festivaliu persikėlus į Druskininkus, čia savo pasirodymus kartojo ansamblis „Sinestesis“, taip pat LMTA akordeonistai, kurie Druskininkuose susilaikė dar daugiau dėmesio bei palankumo ir buvo pripažinti vienais geriausių festivalyje. Kitas LMTA kolektyvas – medinių pučiamujų kvintetas – pasirodė Druskininkų Šv. Mergelės Škaplierinės bažnyčioje. Koncerte atlikti penti kūrinių, kurių net trys buvo sukurti konferenciją plačiau aptarė muzikologė Rasa Murauskaitė Lietuvos kompozitorų sąjungos sveitainėje „Lietuvos muzikos antena“.

Vienas žaviausiai festivalio projektų – „Muzika fontanams“, kurį surengė kompozitoriai Lukrecija Petkutė, Tadas Dailyda ir Mykolas Natalevičius. Projektas pritraukė gausybę klausytojų, žiūrovų, nes renginis vyko po atviru dangumi, prie Druskininkų miesto fontano. Šniokšiant fontanams skambėjo penkių labai skirtinges kompozicijos. Nuo įvairiausių garso instalacijų (Lukrecijos Petkutės „Klasteriada“, Matthiaso Kronlachnerio „aukštyn žemyn – atgal pirmyn“), kurių metu klausytojai turėjo vaikščioti aplink fontaną, kad išgirstų įvairiausių garsus ir pajustų muzikos poveikį, iki popmuzikos ir techninio ritmo. Taip išsijautė į kūrinių, kaip tai padarė Tadas, tolį gražuone kiekvienas sugebėtų. Koncertą

Mariaus Salyno kūrinio „Genesis Fountain“, kuris susilaikė bene didžiausio klausytojų palaikymo, nes judėti priverčiantys ritmai įtraukė visus ten buvusius. Kompozitoriai atskleidė įvairias „grojančio“ fontano galimybes, pademonstravo garso, spalvų ir fontano srovų žaismą. Šis projektas buvo kartojamas ir sekmedienio ryta, tačiau šviesoje nebuvu pasiekta tokis efektas kaip vakare. Manau, daugelis pritars, kad tokis sėkminges projektas turėtų tapti viena iš festivalio tradicijų.

Vienintelis šių metų festivalyje dalyvavęs užsienio kolektyvas – fleitu kvartetas „112“ iš Latvijos ir Švedijos – pasirodė Liškiavoje, Švč. Trejybės bažnyčioje. Šis kolektyvas Lietuvoje koncertuoja ne pirmą kartą, festivalis jiems taip pat ne naujiena. Kvartetas atliko keturis kūrinius, tarp kurių deja, nebuvu nė vieno lietuvių autoriaus, bet išgirdome net dvi premjeras. Yveso Tanuri kompozicijoje „Contravento“ įpinta daug skirtingo, ekspresyvios melodikos ir skirtingu, ryškiu ritmu, o Annos Romashkovos „Jingwei“ privertė susimąstyti. Kūrinyje išgirdome paukščių garsų, netradicinių melodijų, keistų saskambijų. Kūrinyje paremtas kinų mitu „Jingwei užpildanti jūrą“ apie užspyprimą ir atakkumą, įveikiantį, atrodo, neįveikiamus barjerus.

29-ają „Druskomaniją“ vainikavo kompozitoriu Teisučiui Makaciniui, šiai metais švenčiančiam 75-erių metų sukaktį, skirtas vakaras. Išgirdome populiarų T. Makačino dainų aranžuotes, kurių autorė – buvusi kompozitorius studentė Monika Sokaitė, ir pokalbi su pačiu kompozitoriumi, jį kalbino muzikologė Laimutė Ligeikaitė. Skambėjo keturi kūrinių, kurie, nepaisant kartais nelabai tikslios intonacijos, sužibavo visiškai kitomis spalvomis ir tapo visai savarankiškomis kompozicijomis. Idėja šventi kompozitorų sukaktis (pernai taip buvo pagerbtas Bronius Kutavičius) padėjo igvendinti jaunas ir entuziaztingas kolektyvas keistu pavadinimu „No Future“ (kurio sudėtis kinta), kaip pripažintų daugelis, turintis ateitį. Atrodytų, keista ir nesuderinama ansamblis sudėtis – vokalas, fortepijonas, smuikas ir tūba, – puikiai derėjo ir įdomiai skambėjo. Kalbus ir puikiai nusiteikę kompozitorius pasakojo apie įvairiausių pomėgius, kūrybą, asmeninius potyrius.

Festivalis prabėgo labai greitai, kaip ir kasmet, palikdamas neišdildomų išpūdžių ir labai įvairių emocijų. Nors neapseita be nesklandumų (renginių vėlavimo, tam tikrų techninių kliūčių), renginiai buvo itin spalvingi ir įvairūs. „Druskomanija“ visada yra jauna, kupina eksperimentų ir ieškojimų. Norėčiau palinkėti festivalio kūrybinėi komandai daug naujų gražių idėjų, ištvermės ir entuziazmo. Juk kitais metais ir pati „Druskomanija“ švęs 30-ties metų jubilieju. O tai jau kai reikšia.

Viena latvių teatro diena

Jaunu Latvijos režisieriu spektakliai Rygoje

Goda Dapšytė

Paskutinį balandžio savaitgalį, kai Lietuvos nacionalinis dramos teatras užsienio publikai pristatė naujausius savo spektaklius, įvairiuose Rygos teatruse ir vienosiose erdvėse vyko kasmetinė Latvijos naujojo teatro instituto organizuojama „Latvijos teatro vitrina“. Nuo 2003 m. renčiamā vitrina kasmet užsienio publikai koncentruotai pristato naujausias latvių teatro tendencijas. Pirmuojuose keletą metų iš ši renginį labiausiai vilijo galimybę išvesti bėne garsiausio latvių režisieriaus Alvio Hermanio spektaklius, bet dabar jau kurį laiką i Rygą traukia nauji latvių teatro vardai.

Vienas iš jų – Sankt Peterburge ir Londone režisūros studijas bai-gės Vladislavas Nastaševas. Valmieros dramos teatre režiuota „Freken Julija“ – jau trečias režisierius bandymas išnariplioti Augusto Strindbergo dramos mišlę. Regis, pagrindiniu raktu šiakart tapo nepažabojamas sek-sualumas.

Pagrindinė kamerinio spektaklio dekoracija – medinė svirtis, ant kurios dėliojant įvairius indus nuolat mėginama išlaikyti pusiausvyrą. Tai-gi bent kiek sujudinus taures ar stiklainius nuolat syruojanti svirtis tampa Mārtiņo Meierso Žano ir Inesės Pudžos Julijos dvikovos paralele. Bene netikėčiausias režisierius, kūrus ir šio spektaklio scenografiją, kostiumus, šviesą bei garso dizainą, sprendimas – lyčių kovos ringu tampančioje scenoje paliki kyboti Antos Aizupės Kristiną. Taip, būtent kyboti: prisirūsiu specialiai diržais prie svirties, didžiąją spektaklio dalį ji miega pakibusi virš žemės. Taip režisierius kuria iškreiptos meilės trikampį, kuriame stilizuotos Julijos ir Žako su-citys (Julijos nekalybės praradimą simbolizuojančią traškomos vyšnios) vyksta trečiojo, nors ir nesąmoningo, liudininko akivaizdoje.

Jaunieji Valmieros teatro aktoriai scenoje siekia nuolat išlaikyti įtam-pą, bet ją slopina teksto lavina. Spektaklyje mėginama užkabinti fe-minizmo ir lyčių vaidmenų pasikei-timo temas. Pabrėžtinai berniukis ka Pudžos Julijos išvaizda ir elgesys priešinami su nuolankiu Aizupės Kristinos moteriškumu. Akivaizdus ir Julijos noras pažaboti partnerį, taip tampant pranašesne už priešingą lyti. Tačiau jau pačioje Strindbergo dramoje užkoduotos moters vaid-mens kaitos problemos nublankssta prieš aktorių kuriamą seksualinę įtampą ir emocinį brutalumą, tad per-nelyg nenutolstant nuo originalaus teksto (pavojingoji pagarbos autorui pusė) ir mėginant dramą naujai in-terpretuoti tik pagal jo diktuojamą temas, spektaklio svirtis vis dėlto nusvyrą į melodramos pusę.

Pagrindinė latvių teatro žvaigždė, jau dažniau užsienyje nei Latvijoje spektaklius kuriantis režisierius Alvis Hermanis, „Latvijos teatro vitri-noje“ pristatė naujausią savo darbą

Naujajame Rygos teatre – „Kabalos paslaptis“ pagal penkis Nobelio premijos laureato Isaaco Bashevi-so Singerio apskrymus. Šis spektaklis itin primena kitą režisieriaus darbą – 2009 m. Vilniuje rodytas, „Nacių teatre“ Rusijoje Hermanio režiuotas „Šukšino istorijas“. Tik prieš kur-damas pastarajį spektaklį režisierius kartu su aktoriais klaidžiojo po rašytojo Vasilijaus Šukšino gimtinę, o šiakart, kurdamas „Kabalos paslaptis“, nepanašu, kad daug laiko pra-leido šiuolaikiniame Tel Avive. Bū-tent šio Izraelio miesto oro uoste ir vyksta „Kabalos paslapties“ veiksmas.

Kaip visada preciziškai tikslus ir realybę atkartojantis dailininkės ir nuo-latiniškės režisierius padėjėjės Monikos Pormalės scenovaizdis – tai oro uosto bagažo skyrius, pro kurio lan-gus matyti besileidžiantis naciona-linių Latvijos avialinių „Air Baltic“ lėktuvus. Taip žiūrovai panardina-mi į ortodoksiškos žydų bendruo-menės gyvenimo istorijas. Mielos ir tragiškos istorijos keičia viena kitą, o aktoriai kartu su kostiumais – per-sonažus. Jidži rašusio Singerio kū-ryboje ryškiai atsispindi chasidų religinių bendruomenės pasaulė-vaizdis ir ypatumai, tad jie ryškūs ir Hermanio spektaklyje. Singeri-kaip vienai iš mėgstamiausių autorų įvardijant režisierius (spektaklį tuo pačiu pavadinimu Hermanis 2009 m. režisavo Kelno „Schauspiel“ teatre Vokietijoje) teigia, kad kuriant spektaklį svarbiausiu tapo rašytojo kūryboje kaip leitmotyvas vis nuskambanti žmonijos nemirtin-gumo tema.

Tad „Kabalos paslaptys“ jautrai-pasakojamos tragikomiskos kuklių, paprastų žmonių istorijos, apvalytos nuo bet kokių papildomų kontekstų. Tiesa, šiokia tokia nūdienos in-tervencija leidžiama Elitos Klaviņos kuriamies personažams, kuriems suteikiamas prieš porą metų mirusios žydi kilmės britų dainininkės Amy Winehouse pavidales. Nors nuo fatališkos moters iki neištiki-mos kaimo kvailelio žmonos įvai-ruojantys Klaviņos personažai ati-tinka garsiosios dainininkės įvaizdį, papildomas motyvacijos tokiai ryš-kiai šiuolaikinio pasaulio nuorodai, ignoruojant bet kokias kitas, nesuteikiama. Tad Winehouse moteriš-kumo įvaizdis lieka tik dar viena gražia detale.

Ir spektaklio struktūra, ir charak-terių kūrimo principais „Kabalos paslaptys“ primena „Šukšino isto-rijas“. Tik antrajame aktorinio tal-ento purslais trys vienas ryškiausius naujosios kartos rusų aktorių Jevgenijus Mironovas, o „Kabalos paslaptys“ stokojo ryškesnį vaidme-nų, nors dalis jų ir buvo patikėta ne-prilygtamus persikūnijimo gebėjimuis Hermanio „Soniuje“ (spektaklis pernai buvo rodytas „Naujosios dra-mos akcijoje“) demonstravusiam Gundurui Ąaboliniui. Be to, „Šukšino istorijų“ scenografija (medinės grini-dys ir suolas) nesiūlė jokių konkret-čių vietos ir laiko nuorodų, tad ir

istorijų abstraktumas atrodė natū-ralus. „Kabalos paslaptys“ vaiz-duojamas šiuolaikinis Tel Avivo oro uostas kuria prieštarą scenoje atgai-vinamų istorijų laikui ir atmosferai, tačiau šis kontrastas savaime komen-taru netampa iš papildomų interpre-tacijų nesiūlo. Ir nors žmogiškumo, žmogaus prigimties silpnumo ir ža-vesio temos skamba aiškių ir raiš-kiai, vis dėlto „Kabalos paslaptys“ lieka dekoratyviu, kiek nuobodoku spektakliu, sekančiu pasaką apie kadaise gyvenusius žydus.

Visiškai kitos problemos domina kūrybinį dramaturgo Jānio Balodžio ir režisieriaus Valterio Silio duetą. Ju drauge sukurtas „Nacionalinis vysty-mosi planas“ (NVP), paremtas Latvijos Vyriausybės planais per ar-timiausius septynerius metus pa-versti Latviją dvigubai turtingesne, labiau išsilavinusia valstybe, kurioje gyventu laimingi (sic) žmonės. Lietuovo šio dokumento atitinkuo – Nacionalinės pažangos programa 2014–2020. Minimuose dokumentuose nustatomos ilgalaikių valsty-bės prioritetų įgyvendinimo kryptys, numatomas Europos Sąjungos (ES) finansinės paramos panaudojimas ilgalaikiams valstybės prioritetais įgyvendinti. Monospektaklyje vai-dinantį jaunąjį dramaturgą Balodį sudomino šių ilgalaikių prioritetų atotrūkis nuo šiandieninės latvių kas-dienybės ir optimizmas dėl vystymo-si spartos. Pasak Balodžio, norint įgyvendinti NVP numatytais tikslus, Latvija jau šiandien turėtų pasiekti tokį ekonominio vystymosi pagrei-tį, koks šiuo metu priskiriamas vie-nai sparčiausiai besivystančių eko-nominė – Kinijai.

Monospektaklyje „Nacionalinis vystymosi planas“ jauniejį kūrėjai išradinė derina asmeninių pokal-bių nuotrupas, NVP pateikiamus duomenis, istorinius faktus, šokio elementus (pasikolina keletą prancūzų choreografo Jérôme'o Belo ju-desių) ir interaktyvų bendravimą su publiką.

Ikvėptas NVP, Balodis rengia as-meninių vystymosi planą ir nusprendžia Rygoje įkurti kompiuterinių žaidimų gamybos studiją. Vaizdžiai pristatydamas savo svajonių projek-tą, jis remiasi NVP logika ir realių Latvijos valstybės biudžeto lėšų pa-naudojimo bei ES lėšų įsisavinimo planais. 2020 m. Balodis – jau di-žiulės tarptautinės korporacijos vadovas. Sakydamas kalbą ir atsiim-damas aukščiausią Latvijos valsty-binį apdovanojimą jis tvirtai teigia už savo sėkmę esąs dėkingas NVP ir pabrėžia, kad visi, kuriuos paži-sta, dėl šio plano yra laimingi.

Minimaliomis priemonėmis sce-neje derinamos kelios siužetinės li-nijos ir pateikiamas keliasluoksnis ekonominiu augimo, jo teikiamu galimybėi ir pavoju paveikslas. Spektaklio temų ir problemų geo-grafija neapsiriboją vien Latvija ar ES, bet plečiasi iki Indijos, Afrikos šalių ir JAV. O ir pasakojimo laikas šokinėja nuo tarpukario iki ateities.

„Kabalos paslaptys“

G. MALDERIO NUOT.

Viena vertus, Latvijos nacionalinių problemų pateikimas plėtesniame pasaulyne geopolitikos kontekste suteikia svorio jaunujiems kūrėjų išsa-komiems teiginiams, bet tenka pri-pažinti, kad kalbant apie viską ir vi-sus šiek tiek pasimetė spektaklio gija i tempas.

Neretai politinę ir socialinę kri-tiką išsakantys spektakliai ir jų kū-rėjai kaltinami, kad tokiuose darbuose tik pateikia žinomus faktus, pasinaudodami meninėmis priemo-nėmis. Regis, siekdamas išvengti tokios spektaklio baigties ir, kaip teigia, norėdamas pats kuo nors prisištėti prie teigiamų pokyčių, Balodis spektaklio finale pristato tik-ro Latvijos dienraščio falsifikatą, kuriame surašė tokias naujienas, kokias norėtu perskaityti, taip formuodamas kol kas dar tik fikcinį pasaulį, sie-kiamybę.

„Nacionalinis vystymosi planas“, prasidėjės fraze „pasaulis nesuside-da iš tyrų idėjų“, baigiasi ją paneig-damas, o jaunasis dramaturgas sce-neje glėbesčiuojasi su savanoriais iš publikos. Jaunesieji jo kūrėjams rūpi ne tik jų pačių, bet ir jų šalies ateitis, kuria, akivaizdu, jie tiki ga-lintys pakeisti.

Tai matyti ir iš kito šio dueto darbo – teatralizuotos kelionės paupi „Márupitē“. Meninė-ekologinė ak-cija prasideda „Dirty Deal teatre“, kur susirinkusiesiems iš dalinami lietpalčiai (tadien, kai buvo rodo-mas spektaklis, be perstojo lijo, o oro temperatūra sušilo vos iki pen-kiu laipsnių), tramvajaus bilietai ir dalies teksto vertimas. Pasiekus Ry-gos priemiestyje esančių Maros tven-kinį, prasideda kelių valandų kelionė palei į ji įtekančią Marupytę, kuriai kaip gida-aktyvistai vado-vauja Balodis ir Silis, kartu su kom-pozitoriumi Edgaru Raginsku ir aktore Daiga Kažocią. Pretekstu šiam projektui sukurti tapo 2011 m. vasarą šia upė ištiskusi ekologinė katastrofa: po gaisro chemijos sandė-lyje į Marupytę išsiliejo cheminės medžiagos, kurios, pasak gamtosau-gininkų, upės ir tvenkinio „nepraz-dė, bet paliko be gyvybės“.

Spektaklio-akcijos metu nagrinė-jami įvairūs šios upės taršos etapai ir požūriai į juos. Pavyzdžiu, soviet-mečiu, kai paupyje buvo įsikūrusi sovietinė armija, vietos gyventojai buvo įsitikinę, jog „teršia tik rusai“.

Tuo tarpu dvi tonos išgaišusių žuvų iš Marupytės ištrauktos jau nepri-klausomoje Latvijoje. Paradoksalu ir tai, kad chemikalų nuotekos bu-vo iš buitinės chemijos, taigi valyo-mo priemonių gamyklos sandėlio, kas, pasak kūrėjų, leidžia drąsiai teigtį, jog upė dabar „visiškai švari“. Šis įsitikinimas akcijos metu ne kartą demonstruojamas atlikėjams vis puolant į mažutės upelės vande-nis: tuo metu nuo viaduko jiems virš galvų krinta padangos, mašinų da-lys ir kitos šiukslės, kurias vandenye besiturbšiantys menininkai džiaug-singai gaudo, traukdami dainele „It's all right, it's ok, all the shit goes there“ („Viskas gerai, čia paten-ka visas mėšlas“).

Teatralizuotos akcijos metu iš skirtinguose kelionės taškuose vis atsiduriančio automobilio skamba žinių apie nelaimę įrašai, rodomas nuotraukos, pateikiami duomenys, pasakojamos senos ir naujos istorijos. Kūrėjai pateikia gal kick per toli siekiančias paraleles su naftos išsi-liejimu Meksikos įlankoje 2010 m. ar 1984 m. įvykusia avarija pesticidų gamykloje Bopale, Indijoje. Tačiau šiame kontekste ryškėja mažų incidentų potencialas tapti realio-mis katastrofomis. Žmonių abejin-gumą vis primenantims kūrėjams pavyksta išvengti didaktinio tono „Márupitē“ formuojant kaip gyvą dokumentinį performansą, pripildy-tą saviiironijos; atskirus epizodus pa-gyvinant humoristinėmis detalėmis, o žiūrovus po truputį paverčiant gamtosauginės ekspedicijos daly-vias.

Abu Balodžio ir Silio spektakliai žavi paprastumu ir kūrėjų užsidegi-mu kalbėti jiems čia ir dabar aktua-liomis temomis, siekiant atkreipti dėmesį į visuomenę, kurioje gyve-na, liečiančias problemas. Tuo bus galima įsitikinti jau ši rudenį – Tarp-tautinis Vilniaus teatro festivalis „Sirenos“ pristatys Silio Gertrūdos gatvės teatre režiuotą spektaklį „Legioneriai“, istorinius klausimus siejant su nūdiena.

Viena latvių teatre praleista die-na perša išvadą, kad šiuolaikinis lat-vių teatras gali drąsiai džiaugtis naujaja teatro kūrėjų karta ir jų ku-riama teatro žanru, formų ir, svar-biausia, temų bei gyldenamų klaus-imų įvairove.

Svarbiausias yra žiūrovas

ATKELTA IŠ 1 PSL.

timi, lengvumu ir savo vėtes pasauliye tyrimu. Kartais žaidimu. Tai lengviau apibrėžti per neigimą ir susiję gal labiau su tikėjimu.

Dėl to, kad Konstantinas du dešimtmečius sugebėjo savo meno supratimą išsaugot atskirtą nuo meno vadybos, stūmimo ir panašių dalykų, jis yra man itin svarbus menininkas asmeniškai. Nesakau, kad dabar visi turi nebesirūpinti savo

turi šiokj tokj egzaltacijos atspalvi, pagrindimas. Bet žiūrovui toks čijimas kaip kokią gėlelę įteikia klausuką, kuris vis netiesiogiai sukasi apie vieną esminį klausimą – kas yra menas? Na tikrai ne vieta reitinge, bet kas tada? Kartais man atrodo, kad beveik visi jo kūriniai yra tokio pobūdžio klaustukai.

Su Konstantinu kalbėdamiesi apie čekų menininką Jirži Kovan-

Laima Kreivytė su Skaidra Trilupaitė vieną visai niekuo dėtą religinių dirbinių dirbtuvėlę palaikė instaliacija. Perpasakojamosios istorijos būdu ji ir toliau funkcionuoja kaip meno kūrinys. Tai reiškia nei daug, nei mažai – menininko gali ir nebūti, bet žiūrovo užtenka. O užkrečiamai įtikėti gali ir neprofesionalas.

Žinoma, sėkmingesiai virtimo menu aktas vyksta esant daugiau dalyvių, kritinė masė – du. Menininkai šiuo klausimu moka gudrauti – pavyzdžiu, kurdami autoportretą išskaido save į tris asmenis: kūrėją, vaizduojamąjį ir žiūrovą. Trejybės dar nickam nepavyko paneigt. Bogdano (jaun.) tekstiniai kūriniai su integratu „aš“ elgiasi lygiu taip pat – tas „aš“ sudvigubėja, tampa ir išoriniu, ir vidiniu vienu metu – sudaro kritinę masę. Burtas ivyksta. Todėl nenustebau radusi prierą, kad kūrinys „Žalgiris“, kur stadione tarp sporto srigalių įsimaišę autorius su savo firminiu užrašu, yra „apie menininko vienatvę“. Jis kažkaip įsigudrino nuo nieko nepriklausyti. Užtat jo personalinės parodos man teko labai ilgai laukti. Džiaugsmingai moju kuratorei Inesai Pavlovskaitėi.

Šiek tiek dramatizuotai pristačius šio menininko svarbą man subjektivai, būtina pasakyti, kuo Konstantino Bogdano (jaun.) meno kūriniai gali būti patrauklūs ir įdomūs mažiau angažuotam parodų lankytojui. Jis išskirtinis tuo, kad absoliučią pirmenybę suteikia žiūrovui, taip iš istorinio meno šalies centro patraukdamas menininko ego. Todėl kadaise, užuot sukūrės meninį objektą troleibusc (1999 m. projektas „Identifikacija“), kasnakst savo rankomis troleibusus plovė, todėl nebuvo dabar veikiančios parodos atidarymo, todėl neužstojo kūrinį savo kūnui ir plepalais, todėl kūrinį aprašymus galima nusikabinti nuo kablio ir susisegti į katalogą, o ne susirietus skaityti, todėl vienas kūrinys yra galerijoje tam tikru laiku pasirodanti gidė, kuri pasakoja apie kūrinius ir atsako į kylandžius klausimus, todėl atsirado kūrinys „Lankytojų“ ir galeriją sunėštasis purvas. Pastarasis geriausiai ir iliustruoja mintį. Šiukšlių krūvelė paversata kone relikvija, nes be žiūrovų

Konstantinas Bogdanas (jaun.), hepeningo fragmentas
„Kūrinys ne kiekvienam“. 2013 m.

Konstantinas Bogdanas (jaun.), „Kūrinijų skaičius patalpoje“. 2013 m.

(per kūrinius) gyvenimo pojūtis. Nepabijokime ir žodžio šlovė. Tai visiškai žmogiška, antropologai ir psichologai geriau už mane paaiškintų, kodėl tai svarbu. Tačiau negaliu neigti, kad labai imponuoja Bogdano (jaun.) kūriniai atsiradimo švara ir intelektualumas, suprastas kaip tikslį ižvalga, o ne dabar madingas miglotas sau pačiam filosofų percitavimas. Užsukę į parodą rasisite daug menininko pasiūlytų būdų paminkyti meno vertės sampratą. Primena išlaisvinantį Foucault juoką, nors kai kurie Konstantino kūriniai irgi ne kiekvienam...

Paroda veikia iki birželio 15 d.
Galerija „Vartai“ (Vilniaus g. 39, Vilnius)
Dirba antradieniais–penktadieniais 12–19 val. ir šeštadieniais 12–16 val.
Dalis kūriniai eksponuojami tik dvi valandas per dieną: antradieniais–penktadieniais 17–19 val. ir šeštadieniais 13–15 val.

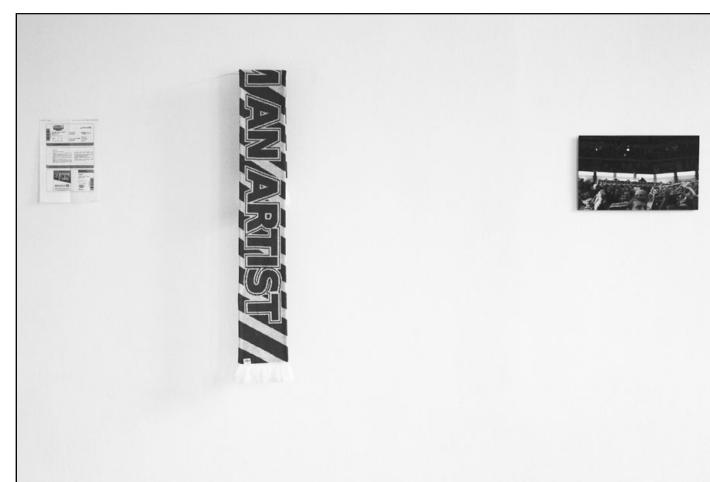
Konstantinas Bogdanas (jaun.), „L'Art Volatile“ („Lakus menas“), 2013 m.

A. LEKYTĖS NUOTRAUKOS

kūrybos likimu, kad taptų tikrais menininkais, tačiau Konstantino (radikalios formos) buvimas praktiškai įrodo, kad egzistuoja pasirinkimas. Jo (as)meninė laikysena akivaizdžiai priema, kad būti menininku ir daryti menininko karjerą yra du labai skirti dalykai. Tik dėl tokijų ir panašių menininkų buvimo nemetu šios sritis.

Tačiau tai visai nereiškia, kad Bogdanas (jaun.) gyvena paraleliniame pasaulyje, nėra susipažinęs su meno gyvenimu, hierarchija ir sklidos mechanizmais, atvirkšciai – netrai tai tampa jo kūriniių objektu arba priemonė pakalbėti apie tai, kas jam svarbu. Pavyzdžiu, galerijos pirmoje salėje rasite savotišką „prisistatymą“ – tapybos darbas, kuriamo užfiksuota „Artifacts“ menininkų reitingų lentelėje jo užimama vieta 2012 metų gruodžio 23 dieną – 31339... Skaičiai visada padeda paaiusti negyvam, santykje su subjektivumu pasiekia smagų absurdą laipsnį. Dar smagiau, kad tai ne skundas ar bodėjimasis sistema, o, manau, matavimo įrankių matavimas. Gal „marginalo“ pozicijos, kas

dą išsiaiškinom, kad kūriniai, idant šis taptų menu, reikia žiūrovo. Tai pagrindinė pirmynio virsimo menu sąlyga. Čia nekalbu apie tolimesnę kūrinio karjerą. Reikia bent vieno tikinčiojo. Tokiu būdu net ambicijų neturintis objektas gali tapti menu. Pavyzdžiu, kai vyko projektas „Butas 99“ – menininkai įvairose erdvėse mieste pristatė savo instalacijas ar projektus, – žymios menotyrininkės

Konstantinas Bogdanas (jaun.), „Žalgiris“. 2013 m.

Konstantinas Bogdanas (jaun.), „Reitingavimas“. 2013 m.

Kazio Varnelio „Paskutinis šūvis“

55-osios Venecijos meno bienalės Lietuvos nacionaliniame paviljone

Vidas Poškus

Birželio 1 d. Venecijoje atidarama 55-oji Venecijos meno bienalė, kur Lietuvos nacionaliniame paviljone pristatomas ir Raimundo Mačausko bei galerijos „Tulips & Roses“ projektas „oO“. Tarp menininkų ir jų darbų, dalyvaujančiuose lietuviškoje programoje, yra ir Kazio Varnelio (1917–2010) tapybos kūrinius „Paskutinis šūvis“. Konceptijos sukurimo, kolekcijos sudarymo ir autoriių pasirinkimo problematiką, nemačius ekspozicijos, šiam tekste norisi pažinti nuošalyje, juolab kad nuomonų ir diskusijų buvo, neabejotinai dar bus ir pasibaigus visam renginiui.

Tiesiog žiūrovui, net ir neturinčiam galimybės apsilankytį Venecijoje, norisi trumpai pristatyti K. Varnelio kūrinių ir kartu pasvarstyti, kodėl buvo pasirinktas būtent jis, o ne kitas menininko objektas.

Paveikslas „Paskutinis šūvis“, nutapytas 2007–2008 m., yra paskutinis, bet tikrai ne galutinis K. Varnelio darbas. Turbūt tai pats svariausias argumentas, lėmęs kuratorių apsisprendimą rinktis šį, visgi iš „atpažistamo“, „tikro“ K. Varnelio visumos (turime omenyje „klasikinius“, 7–8-ojo dešimtmecio opartinius kūrinius, charakterizuojančius autoriu ir jo maštymo struktūrą) išsiskiriantį darbą.

„Paskutinis šūvis“ yra paskutinis, nes jį nutapęs dailininkas nebesiėmė kurti naujų, visiškai naujų darbų. Tai pirmiausia turbūt lémė garbingas meistro amžius – ne tik akys, bet ir rankos buvo jau ne tos, tapyti darësi sunku. K. Varnelis, kaip menininkas ir kaip žmogus, kėlė sau ypač aukštus reikalavimus, taigi jis tiesiog apsisprendę nebekurti silpniesnių, metų ir fizinių apribojimų palytėtų darbų. O gal tiesiog jautėsi daug ką pasakęs, iškalbėjęs tapybinėmis formomis ir nebemate prasmės verstis per galvą ieškant kažko naujo ir netikėto. Kuratorių pasirinkimas rodyti ne bet kokį, o paskutinį menininko kūrinių yra ižvalgus, nes vien šis faktas koduoja visą dramą ir kuria naujas, papildomas, didesnių komentarų nereikalausančias prasmes.

„Paskutinio šūvio“ negalima vadinti paskutiniu tikraja ta žodžio prasme, nes po jo dar buvo pertapomi, pritapomi ir visaip perdaromi ir tobulinami anksčiau sukurti paveikslai. Kai kuriuose iš jų buvo įterpiama naujų detalių, kitokių semantinių elementų ir formalinių akcentų (stai viename darbe iš serijos „Pasivaikščiojimai po architektūrinės formas“, prie stelos ar obelisko pavidalo konstrukcijos pritapytu du „ūsai“, panašū iš objekto plaukianti debesį), kituose transformuojamos, keičiamos jau esančios detalės (praplatinamas arba susiaurinamas makaroninės juostos paveikslė „Buruburu“), dar kitus norėta radikaliai apipjautyti, sumazinti formatus ir pakeisti kompozicines struktūras arba net sunaikinti.

„Paskutinio šūvio“ tikrai yra ne paskutinis vien jau dėl tos priežas-

ties, kad šios kompozicijos idėja buvo atsiradusi kur kas anksčiau, tikrai ne paskutiniai menininko gyvenimo metais. Sklaidant piešinių šūsnis, paňasios struktūros smėžuoja ir 7-uoju dešimtmeciu datuotinuose brėžiniuose, ir vėlesniuose eskizuose. Be to, ne vienam 10-ajame dešimtmetyje realizuotam tapybos darbui (kaip „Abalidot“, „Amabel“, „Laipatai erdvėje“, „Ozeo“, „Sochem“, „Rombas“, „Zigzagas“) taip pat būdingas padidintas judešys. Ritminė kinetika, žinoma, visuomet buvo K. Varnelio formalioji siekiama ypač bei idealas, tačiau lyginant su 7–8-ojo dešimtmecio kūrinių velyviji opartiniai objektai pasižymi kur kas nervingesniu, iš uždaros erdvės į atvirą kosmosą orientuotu judesių.

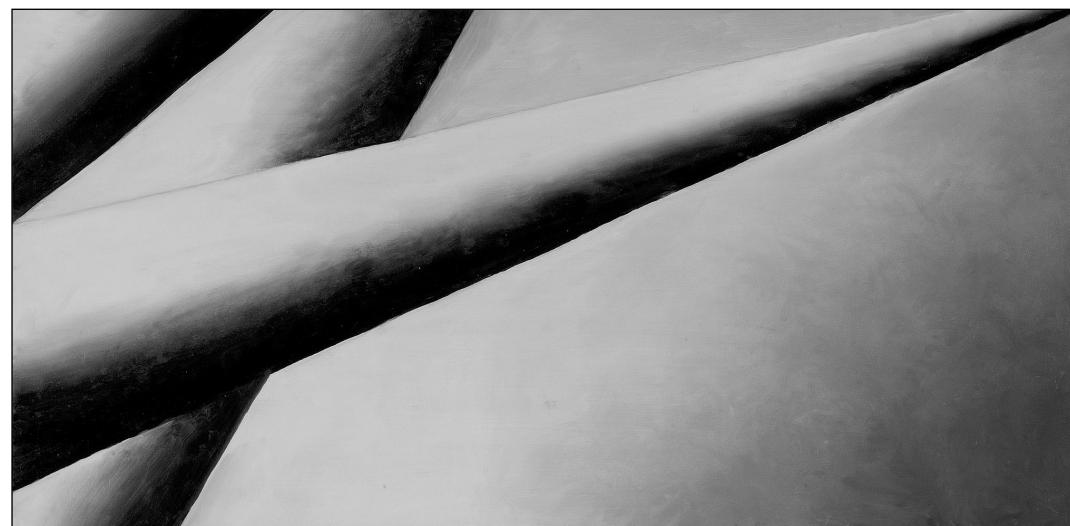
„Paskutinis šūvis“ šiam kontekste regisi pačia radikalius, pačia ūmiausia judesio (iš kairio apatinio kampo į dešinį viršutinį) išraiška. Nuostabiausia tai, kad dailininkas yra išsaugojęs stačiakampį, o ne origamiškai išlankstyta formatą, ypač mėgtą perteikiant dinamiką. Ir tą nervingumą dar labiau sustiprina ne visiškai sterili, šiek tiek sudrebanti kontūrinė linija, vertintina

teraturinę autoriaus gyslečę. Pavadinimuose būdavo šifruojama visa plastinė struktūra. Pakeitus bent vieną raidelę etiketaže, turėtų keistis ir atskiri plastiniai segmentai. Pavadinimai yra konceptualūs ir tuo, kad rodo sąmoningą menininko pasirinkimą atskleisti savo statusą 7–8-ojo dešimtmecio potapybinės abstrakcijos kontekste, prikišamai parodyti sasajas su modernizmu ir oparto klasika, akecentuojant tradicijos tasą ir konceptualų jos plėtojimą. Prisiminkime kad ir Victoro Vasarely'o kūrinių pavadinimus („OB“, „Tyne“, „IACA-C“ arba „Tseress“).

Vėlesniu – „natūralistiniu“ (jeigu žvelgtume iš motyvo pozicijos), „minkštuoju“ (kalbant apie formas traktavimą) – periodu K. Varnelio darbų pavadinimai konkretėjo, atskleisdami tapybinius tikslus ir uždavinius. O velyvųjų kelerių metų (iš tiesų ne paties produktviausio laikotarpio absolūciai nauju darbų požiūriu, bet ypač vaisingo muziejus kūrimo, kolekcijos kaupimo, ekspozicijos instalavimo ir pagaliau viso kūrybinio kelio revizavimo aspektais) paveikslai šiek tiek glumina savo tiesmukumu. Taip pat apo-

„Paskutinio šūvio“ atveju atidesnis žiūrovas galėtų pamatyti tam tikrą faktinį nesutapimą. Dailininko kūrinių albume (parengtas Jolantas Bernotaitytės ir paties K. Varnelio, Lietuvos nacionalinio muziejaus išleistas 2009 m.) šis darbas datuotas 2005 metais. Etiketėje po paveikslų, pakabintoje autoriaus nurodymu, užrašyta 2007–2008 metų data. Taip yra todėl, kad K. Varnelis ne tik pertapinėjo, pritapydavo savo velyvuosių kūrinius, bet ir mėgo nefiksuoći konkretios vienų metų datos. Menininkas suprasdavo jų kūrimą ištisus ne tik geografinėje ar vaizdinėje erdvėje (*non finito* principas kaip viena svarbiausių estetinių kategorijų), bet ir laike, tuo deklaruojant, kad paveikslas formuoja (formuojamas) net ir po paskutinio teptuko prisilytėjimo.

„Paskutinis šūvis“ K. Varnelio tapyboje yra etapinis kūrinių ne tik dėl to, kad užbaigia konkretų, patį paskutinį dailininko kūrybinį etapą. Bandant paruošti šį paveikslą, įmanoma ižvelgti kelis skirtingiemis periodams būdingus ir juos charakterizuojančius sluoksnius. Tereikia tik apsukti drobę ir pažvelgti į jos

Kazys Varnelis, „Paskutinis šūvis“. 2007–2008 m.

K. STOŠKAUS NUOTR.

(priešingai pačiam savikritiškai nusiteikusiam autorui) ne kaip silpnoji, o kaip stiprioji tapybos pusė. Virpesys išrečia tai, ko dažnai pasigenda, to aklai nepamatydami, kai kurie oparto žiūrovai – jausminai pradą, glūdinti po geometriškai temperuotu klavyrū.

Taigi, „Paskutinis šūvis“ yra paskutinis tikrai dėl to, kad K. Varnelis tapydamas jį žinojo, jog tai tikrai bus paskutinis, galutinis, nuo pradžios ir pabaigos nutapytas kūrinių. Šią nuostatą rodo ir pasirinktas pavadinimas. K. Varnelio tapyboje kūrinių pavadinimai visuomet buvo konceptualus orientyras, rodantis menininko siekius ir požiūrių, atskleidžiantis nuostatas – koks turi būti artefaktas, verbalizuojantis, ko galima ir net reikia tikėtis iš pačios tapybos. Opartinio periodo darbuose daugeliu atveju skaitomi visiškai abstraktūs, garsažodiniai, iš futuristinės ir imažinistinės leksikos atėjė aprašai. Ko verti vien tokie „perliukai“ kaip „Aam“, „Utara“, „Abalidot“, „Kare“, „Chotam“ ar „Sochem“?

Juos pačius galima vertinti kaip savarankiškus kūrinius, atskleidžiančius li-

kalpiškumu. Štai K. Varnelio namų-muziejaus ekspozicijoje šalia „Paskutinio šūvio“ kabo taip pat vienas iš paskutinių metų objektų (datuotinas 2001–2004 m.), pavadinatas kraupiu ir daug ką sakantiu „Pragaro“ vardu. Kompozicinė schema, begalinis labirintas, sudėliotas iš glotnių, spirališkai susisukusių formų, savo ištakomis siekia dar pirmosius K. Varnelio abstrakcionizmo bandymus – t.y. 6-aji, gal net 5-ajį dešimtmecius, tačiau pavadinimas konotuoja beprasmiską ir, kas baisiausia, – amžiną (nes pragaras, kaip ir rojus, yra amžinės) vaikščiojamą ratais be pradžios bei pabaigos. Kitą kompoziciją, taptą 2006–2007 m. (nors jos struktūrines ištakas galima taip pat ižiūrėti daug ankstesniuose laiko tarpuse), norėta pavadinti „Kaulų simfonija“...

Savo paskutinius darbus K. Varnelis, mastydamas apie žmogiško gyvenimo pabaigą, įvardijo tikrais, tariamu optimizmu nenupuduotais pavadinimais. Tiesiai ir atvirai.

Beje, dar keletas žodžių apie K. Varnelio velyvijų (o ir ne tik jų) darbų datavimą. Net konkrečiai

nugarinę pusę. Vienas dalykas, kurį pastebėtu net ir ne restauratoriaus akis – tai, kad kūrinių yra neabejotinai pertapytas. Ant vidinio drobės krašto, užlenkto ant porėmio, matyt kitos, vėlesnio, paskutinio pertapymo metu aklinais uždengtos kompozicijos pakrasty. Kaip mano šio menininko kūrybą išsamiai tyrinčianti J. Bernotaitytė, užtaptasis kūrinių greičiausiai yra (tiksliau – buvo) mažesnijo „Legato“ versija. Iš viso buvo trys „Legato“ variantai, iš kurių vieną pats menininkas užtapé, sukurdamas savo paskutinį darbą. Kodėl taip buvo pasielgta – dabar jau tegalima tik spėlioti. Labiausiai įtikima versija, kad neįtiko formato. Jis, kaip ir spalvinis sprendimas, koloritas, K. Varneliui buvo vienas iš esminių paveikslų sprendinių.

Dar didesnė nuostaba turėtų apimti bet kurį žmogų, užmetusį žvilgsnį į „Paskutinio šūvio“ porėmį. Šis, beje, lyg ir niekuo neypatingas – standartinis, parsivežtas iš Amerikos. Reikia pasakyti, kad K. Varnelis, grįždamas Lietuvon, parsivežę krūvą dažu, rietimus drobės, šūsnį

teptukų ir išardytų porėmių. Pastarieji, galbūt visi, o gal nemažas nuošintis, kaip rodo spaudas, pagaminti garsioje meninių reikmenų gamybos įmonėje „Grumbacher“. Nepasakyseme nieko naujo, kad tarp menininkų, konkrečiau – tapytojų esama ne vieno konservatyvaus, prie medžiagų (tokių, o ne kitokiu) ypač prisiūsio individu. K. Varnelis galėtų būti tarp ju... Kūrinio formatas yra nemažas – ilgoji kraštinė sickia 173 cm – K. Varnelio darbai visuomet buvo orientuoti į plačią erdvę, kvėpuojantį ir neperkrautą interjerą. Taigi, ant porėmio užrašyta angliskai – FALSE ILLUSION N... (lyg 1). Tai reiškia, kad autorius paskutiniams savo kūriniui ir prieš tai egzistavusiam „Legato“ panaudojo dar senesnį savo darbą. Mūsų dienas pasiekė net keli „Netikra iliuzija“ pavadinti paveikslai (ne tik numeris 1, bet ir numeris 2). Be to, šalia dviejų angliskai nugarinėje pušeje užrašytų paveikslų, yra dar ir trečias, pasirašytas lietuviškai. Visi šie trys kūriniai yra datuoti 1968 m., todėl ir ketvirtasis, užtaptasis ar bent nuimtas nuo porėmio (ant kurio vėliau atsidurs „Paskutinis šūvis“), taip pat yra tų metų. Tai galima argumentuoti ne tik išrašu, bet ir pačiu formatu – visos „Netikros iliuzijos“ yra artimo – ištesto, tik ne horizontalaus kaip „Paskutinis šūvis“, o vertikalaus formato. Tik vienos jos tarpusavyje skiriasi geometrinėmis struktūromis bei kolorais.

1968-je K. Varnelio asmeniniam ir kūrybiniam gyvenimine ženklinio tam tikrą trampliną, šuolių i ypač aktyvią (meninę, parodinę, pedagoginę) veiklą, trukusią gerą dešimtmecį. Tai buvo lūžio taškas, kai menininkas (beje, pasiekęs brandų penkiadesimtmetį) sąmoningai ir ryžtingai atsisakė anksčiau pasirinktos meninės strategijos, atsiribojo nuo bažnytinio meno užsakymų ir viso savo esybe pasinėrė į aktualaus, šiuolaikinio meno vandenį. „Netikros iliuzijos“ serija buvo lyg savo išskirtinė devizas, preambulė, teigianti, kas jam yra svarbiausia opartinėje stilistikoje – tai yra apgaulingo regejimo sukūrimas. „Netikros iliuzijos“ yra tokie patys etapiniai darbai, kaip ir „Paskutinis šūvis“ – jais visais baigiamas ir pradedamas naujas etapas, jie visi ženkliniai pokytį, kuris vyksta ne tik menininko biografijoje ar jo kūrinyje, bet ir kūrinių stebinčiojo sąmonėje.

Programiškai paskutinis (vėl paskutinėsime – bet ne galutinis) darbas, „Paskutinis šūvis“ yra ne tik savo išskirtinė visos K. Varnelio kūrybos kvintesenčija ar palimpsestiška viso nėjimo kelio santrauka, suformuota vienais kitų dengiančių sluoksninių principu. Paveikslas primena metamorfožišką besivystančią peteliškę, perėjusią atskiras pakopas, kad pa siektų trumpai trunkantį apogėjų, kad „iššautų“ paskutinį, bet tikrai ne galutinį kartą. Tą galų gale rodo ir šio darbo atsiradimas Venecijos bienalėje.

Daugiau informacijos apie Lietuvos paviljoną www.oo-oo.co.

Tikri nugalėtojai

Užsienio spauda apie 66-ojo Kanų kino festivalio laureatus

Abdellatifo Kechiche'o „Adelės gyvenimas“, tik parodytas, iškart tapo festivalio favoritu. Pirmoji festivalio pusė daliai kritikų atrodė nuobodi, o sutartinį liaupsią nusipelnė tik naujausias brolių Coenų filmas „Inside Llewyn Davies“. Tačiau ne vienas „Adelės gyvenimo“ gerbėjas abejojo, ar žiuri ir jo pirmininkui Stevenui Spielbergui užteks drąsos skirti filmui „Auksinę palmés šakėlę“. Drąsos užteko ir novatoriškas bei šokiruojantis pasakojimas apie dvių merginų meilę triumfavo festivalio uždarymo ceremonijoje. Beje, žiuri nusprendė, kad prizas atitekne tik režisieriui, bet ir pagrindinius vaidmenis filme sukūrusioms Lea Seydoux ir Adele Exarchopoulos.

1960 m. Tunisė gimė ir šešerių metų kartu su tėvais Nicoje apsigyvenės Kechiche'as jau senokai tapo prancūzų sinefilų numylėtiniu ir didžiaja prancūzų kino viltimi. Nuo vaikystės jis domėjos teatru, studijavo Antibų konservatorijoje, 1984 m. debiutavo į kinc – sukūrė imigrantu vagišiaus vaidmenį Abdelkrimo Bahoulilio filme „Mėtų arbata“. Dar anksčiau, 1979-aisiais, Kechiche'as debiutavo teatro scenoje. 2000-aisiais jis sukurė debiutinių filmų „Voltero kaltę“, šis sulaukė Vencelijos festivalio apdovanojimo. Pasaulinį pripažinimą režisieriu atnešė 2007 m. filmas „Grūdo paslaptis“, Vencelijoje pelnės Didžių žiuri prizą. Lietuvoje šis filmas buvo rodytas Panavėžyje, kino festivalio „Europos kinas ir diečiai, ir nafta“ programoje, 2010 m. Kechiche'as kurėsi „Juodają Venecirą“ galėjo matyti „Žiemos ekranu“ žiūrovai. Tad tikroji pažintis su šiuo režisieriumi mūsų dar laukia.

„Adelės gyvenimas“ („La Vie d'Adèle chapitres 1 et 2“) – penktasis Kechiche'o filmas. Aptardamas Kanų rezultatus, Tadeuszas Sobolewskis („Gazeta Wyborcza“) rašo: „Kuo taip neįprasta į gyvenimą žengiančios Paryžiaus pauaglės istorija? Būtent įprastumu. Atrodo, kad iš šio hiperrealistinio pasakojimo atimtas bet koks estetizavimas, kad jis vyksta tarsi be režisieriaus. Kad veiksmas klostosi savaime, jis filmuoja keliomis kameromis, naudojant daug stambių planų. Tris valandų kerintis filmas primena „direct cinema“ dokumentinį pasakojimą, kur daug ilgų stebėjimo epi-zodžių. Mokyklą, tėvai, pirmasis sekas su vaikiniu, išsiskyrimas, netiketas draugės bučinys, paskaita apie Marivaux komediją „Dar viena meilės staigmena“. Dalyvavimas jaunimo demonstracijose už lygius lyčių teises – bendra kartos patirtis. Pirmas darbas – darželinis auklėtoja. Pirmoji meilė – bendras gyvenimas kartu su žydraplauke Dailiųjų menų akademijos studente, dramatiškas išsiskyrimas. Pabaiga lieka atvira.

Vienoje filmo pradžios scenų Ema, su kuria Adelė susipažino gėjų klube, ant suoliuko po platanu pasakojia apie Sartre'ą: „Suprant? Egzistencija lenkia esatį. Gimsti, gyveni ir gyvendama kuri save, priim-

dama sprendimus...“. „Tai visai kaip Bobas Marley'is“, – atsako Adelė.

Pasak Sobolewskio, garsaus Julie Maroh komikso ekrанизacija visai neprimena išprastų filmų apie jaunimą. Pagreitintam brendimui pasmerktus jaunus žmones medijos dažnai rodo neslepdomas jauniesiems grėsmingų spastu – narkotikų, interneto, pornografijos, jos moralizuoją ir skelbia aliamą: „Kechiche'as priima savo herojų požiūrių. Jis akcentuoja pasirinkimo laisvę,

mas atskleidžia per dokumentišką aktorių egzistenciją ekrane. (...) Kamera negali atitraukti žvilgsnio nuo Adelės, jos įprasto ir paprasto gyvenimo, kvėpavimo, to, kaip ji valgo, miega, verkia, juokiasi, myli, plepa su klasės draugėmis, užsiima su darželio vaikais. Ir jei kamera, padedama gudraus montažo, perjungia dėmesį, tai tik tam, kad pasektų Adelės žvilgsnį ir pamatyti pasaulį jos akimis. Galų gale ir žiūrovas, užhipnotizuotas nesibaigiančiu itin

diuseriai. Jis žlunga visais požiūriais. Ir kai filmas baigiasi, jis scenoje pamato muzikantą, kurio pavardė Bobas Dylanas, ir supranta, kad tai jo epochos pabaiga. Kad jis nebebus jokios istorijos protagonistas.“ Etanoras Coenas priduria: „Jam viskas baigta. Uždanga nusileido.“

Thomas Sotinelis („Le Monde“) recenzijoje apie Coenų filmą pavadinio „Košmariskai liaudies muzikos Uliso odiseja“. Pasak jo, nereikia daug laiko, kad suprastum, jog „Inside Llewyn Davis“ nėra nei istorinės sociologijos kūrinys, pasakoja apie 7-ojo dešimtmecio pradžios Greenwich Village bohemą, nei vieno Niujorko liaudies muzikos scenos veikėjų – gitaristo ir daininininko Dave'o Van Ronko biografija. Tai komedija – ji gyva ir juoda. Brolių Coenų pasaulyje, apgvendintame vargšu žmonių, priimančiu blogus sprendimus, naujojo filmo herojus yra „Rimto žmogaus“ fizikos mokytojo pusbrolis iš Niujorko. Beje, „Garsų pasaulio išraišai“ paskelbė pranešimą, kad Coenų filmą netrūkstumas ir lietuvių žiūrovai.

Už geriausią režisūrų apdovanoto Meksikos režisierius Amato Escalante's filmas „Elis“ („Heli“) pasakoja apie meksikiečių šeimą, gyvenančią visuotinės prievertos spaulyje. Spaudos konferencijoje režisierius sakė, kad kurdamas ne vieną žiūrovą šokiravusį filmą norėjo išsiaiškinti, kaip elgiasi žmonės, gyvenantys nuolatinėje baimėje. Filmo pasakotojas – jaunuolis Elis, kuris stengiasi būti kuo mažiau pastebimas. Bet ir jam nepavyksta išvengti prievertos.

Vienas pagrindinių filmo epizodus – radikalai žiaurių kankinimų scena. Pasak Escalante's, „šiuolaikinė visuomenė turi ne slėpti tuo problemu, o atvirai pažvelgti į save“. Režisierius sakė, kad jo tikslas nebuvo atbaidyti turistus: „Meksikos realybė baisesnė už tą, kurią parodžiau filme. Norėjau tyrinėti žiaurumą, išdėjęs į tikrovą kontekstą, o ne tiesiog į parodę, pabrėžti, kad dalis žmonių elgiasi žiauriai, o kita dalis tylėdama tai stebi.“

Maliukova sako, kad Kanuose išryškėjo naujos autorinio kino tendencijos, bet kartu filmuose atispindi skausmingi juose vaizduojamo pasaulio taškai. Už geriausią scenarijų apdovanoto kinų režisierius Jia Zhangke filmas „Nuodėmės prisilietus“ („A Touch of Sin“, „Tian zhu ding“) – tai visos šių dienų Kinijos neteisybų katalogas: korupcija, išnaudojimas, prievertinė migracija, banditizmas, žiaurumas, keistas se-niosios ideologijos ir kapitalistinio pinigų kulto mišinys. Visa tai atispindinėturi filmo personažų – šachtininko, migranto, saunošo darbuotojo ir darbininko likimuose. Pasak Sobolewskio, režisieriu rūpi ne publicistikai: „Kinų režisieriu rūpi parodyti blogi gražiai, rasti jam pakankamai aštrią ir iškalbingą formą, nes tik ji girdo refleksiją. Šis kaip mozaika sukomponuotas filmas tarsi tampa

šiuolaikišku tradicinės kinų operos atitikmeniu ir klausia: „Ar suprantai savo nuodėmę?“ Isabelle Regnier recenzijoje net paklausė: „Kas būtų patikėjės, kad subtilusis Jia Zhangke gali būti tokis žiaurus?“

Žiūri prizas atiteko japonui Hirokazu Kore-edai už filmą „Koks tėvas, toks ir sūnus“ („Soshite chi-chi ni naru“). Amžiną siužetą apie sukeistus kūdikius režisierius paverė pasakojimu apie šiuolaikinį karjeristą ir darboholiką architektą, kuriam sūnus turi būti jo veidrodinis atspindys ir sėkmės patvirtinimas. O jeigu tai ne jo sūnus? Paaiškėja, kad prieš šešerius metus buvo sukeisti du berniukai. Tokijo buržua sūnus auga paprastoje šeimoje. Ligoninės administracija nusprendžia „ištaisyti klaidą“ ir paskatinti apsikeitimą vaikais.

Pasak Sotinlio, nuo pat filmo pradžios režisierius aiškiai suprišina turtuolių namų šaltumą ir parastą amatinkinį namų chaosą, vieną patriarchališkumą – iš meilžių grįžusio turčiaus laukia vonia ir šiltas maistas, – ir kitų matriarchatą. Filmo erdvės atitinka ir personažų jausmai. Paprasta istorija tam-pa vis gilesnė. Priešingai nei kiti režisieriai, pavertę panašų siužetą satyrine komedija ar melodrama, Kore-edas, pasak Sotinlio, pasirinko poczios kelią, jis moka savaji sci-mos portretą paversti universaliumi.

Šeimos portretu galima pavadinti ir iraniečio Ashgaro Farhadi filmą „Praeitis“ („Le Passé“). Jame suvaidinusi Bérénice Bejo („Artistas“) apdovanota už geriausią moters vaidmenį. Ji vaidina prancūzę, buvusią iraniečio žmoną. Filme išskyrusios šeimos gyvenimą galima stebėti skirtingų personažų žvilgsniu: žmonas, i Prancūziją grįžusio jos buvusio vyro, dabartinio moters partnerio ir vaikų, gimusų iš abiejų ryšių. Filmas prabyla apie ryšį, kuris išlieka nepaisant išskyrimo, ir apie atleidimo galimybę.

Už geriausią vyrą vaidmenį apdovanotas amerikiečių aktorius Bruce'as Dernas suvaidino užsimpyrusi aštuoniasdešimtmjetį nespalvotame Alexandro Payne'o („Paveldėtojai“) filme „Nebraska“. Kartu su sūnumi jis vyksta 1000 kilometrų atsiimti prizo – milijono dolerių geriausiam klientui, nors iš pat pradžių aišku, kad prizas – reklaminė fikcija. Senis gaus tik beisbolo kepuraitę, ant kurios užrašyta „Nugalėtojas“; „Nebraska“ – tai kelionė į Amerikos gelmę ir kartu senų žmonių, išeinančios kartos šalį. Režisierius jai jaučia tikrą sūnaus meilę.

Kritikai negaliėjo komplimentų ir naujausiams Jimui Jarmuschui, Romano Polanskio filmams, parodytiems paskutinėmis festivalio dienomis. Dabar reikia kantrai laukti tų filmų pasirodant jei ne mūsų kino teatrų repertuare, tai bent gausių rudens kino festivalių programose.

„Adelės gyvenimas“

kuria tokiu laipsniu jaunuolai niekad nesinaudojo iki šiol. Nepaisydamas neramu balsu apie Europos jaunimo bedarbystę, režisierius sukurė šviesų filmą, nors tame ir yra kančios bei kartėlio akimirkų. Tai meilės ir iniciacijos istorija. Gal tik Godard'as 7-ajame dešimtmetyje buvo taip arti jaunuųjų. Jis kaip ir Kechiche'as palikdavo savo veikėjams laisvę, susilaikydavo nuo tendencinumo ir melodramos.“

Larisa Maliukova („Novaja gazeta“) pritaria: „Neklauskite užkiečių ortodoksu. Nors Kechiche'o filmas ir pasakoja apie dviem merginų meilę, jis visiškai neturi jokio pornografijos, žvilgsnio pro raktą skylutę ar nepadorumą prieskonio, koks būna Catherine Breillat filmuose. Nors filme ir yra tapybiškų, šokiruojančių lovų scenų (vienu jų trunka radikalai ilgai ir nufilmuota maksimalia nuoširdžiai), siužeto pagrindas – ne vienos lyties meilė. Pagrindinis Kechiche'o laimėjimas tas, kad „netradicinio ryšio“ istoriją jis pasakoja tiesiog kaip meilės istorija, kurioje kūno kalba tokia pat svarbi kaip žodžiai ir kurių gali sugrąuti socialinių pasaulių nesutapimas. Kechiche'as neveda veiksmo įprasta „teisių gynimo“, pasipriehinimo konservatyviam pasauliui kryptimi. Nors visa tai yra antrame filme plane, panašiai kaip ir socialinių problemų prisodrintame šių dienų Prancūzijos gyvenime. Filme ironiškai suprišinami skirtingi sluoksniai: jaunosios Adelės tėvai buržua ir jos suaugusios draugės, mėlynplaukės dailininkės tėvai – bohemos astovai. Vienuose namuose valgomis tik maistingi spaigčiai, kituose – austės su šampanu. Vienuose merginoms linkima kuo greičiau rasti karjerą, darantį vyra, ir užsiimti verslu, kituose cituojamos Sartre'as. Režisierius novatorišku-

PARENGĖ
KORA ROČKIENĖ

Visi kičo atspalviai

Krėslė prie televizoriaus

Negaliu nesižavėti televizijų programų sudarytojų fantazija ir išradigumu. TV1 turi „Snobo kiną“, „LRT kultūra“ – „Elito kiną“, ateinančią savaitę ten atsisras ir nauja „Liaudies kino“ rubrika. Sekant ta logika, galima rodyti filmus įvairiems socialiniams sluoksniams, kad niekas nesijaustų jėzistas. Pavyzdžiui, aš mielai tapčiau „Liaudies priešų kino“ žiūrovų. Kol kas turime „Liaudies kiną“, kuris trečadienį („LRT kultūra“, birželio 5 d. 20.15) primins vieną rečiausiai rodomų ir prisimenamų lietuviškų filmų – 1957 m. Lietuvos kinostudijoje Julijaus Fogelmano ir Vytauto Žalakevičiaus sukurta komedija „*Kol nevėlu...*“. Šis filmas sekā tada kine jau nelabai privalomas socialistinio realizmo principais, kurie dabar greičiausiai sukels tarantinisko kino išpūdį.

Filmo herojai Nijolė ir jos jaunis Aloyzas pavėlavo į savo jungtutes bažnyčioje, nes sugedo kateris. Reikės laukti dar savaitę, o per ją įsimylėjeliai spės susipykti, nes Aloyzas nenori, kad Nijolė dirbtu jo brigadoje. Ir gerai, kad vestuvės neįvyko, nes pagaliau Nijolė pamatyti, kad Aloyzas yra girtuoklis tinginys, ir supras, kad doro žvejo Viliaus meilė tikresnė, juolab jis nesiprišina, kad mergina dirbtu jo brigadoje.

Visą tą absurdą galima paaiškinti nebent tuo, kad Michailo Antonenkovo scenarijus buvo rašytas Odesos kino studijai, kur vadina mieji gamybiniai filmai buvo išprasti. Lietuvoje toks siužetas, suprantama, neprigijo, bet pasižiūrėti filmą siūlau dėl daugybės priežascių. Tai – pirmasis pilnametražis Vytauto Žalakevičiaus filmas; jis filmuotas Kuršiu nerijoje, kuri, bijau, per tuos penkis dešimtmečius pasikeitė neatpažįstamai; filme vaidina pirmosios lietuvių kino žvaigždės – gražuolai Irena Leonavičiūtė (1930–2011) ir Kęstutis Genys (1928–1996) bei daug nacionalinio teatro istorijoje prisimenamų aktorių – Vanda Lietuviytė, Napoleonas Bernotas, Stefa Nosevičiūtė, Petras Žindulis, Jonas Čepaitis, Elena Gaigalaitė, Emilija Platūšaitė; filme ryškus ir vienas tuomet lietuvių kine populiariusių – antireliginius motyvas.

Trumpai tariant, „LRT kultūra“ liaudžiai siūlo tirštą sovietinio kino metražų filmų konkursą. Po trejų metų prisiđejo ir tarptautinis trum-pametražų filmų konkursas.

Nuo 1998 m. festivalis skiria

„Meilėje ir kare“

klisių ekstraktą, kurį, manau, su malonumu pasižiūrės ne vienas postmodernistinių polinkių žiūrovas. Senuose filmuose kičas neerzina, greičiau atvirkšciai – sukelia net nostalgiją. Gal po keliausėsiemis metu panašų išpūdį žadins koks nors „Valentinas vienas“ ar Emilio Vélyvio opusai?

Tik nenorečiau, kad filmo paraštėse liktų Žalakevičiaus bendraautoris – filmo režisierius ir operatorius Julijus Fogelmanas (1905–1970). Nuo 1927 m. Fogelmanas dirbo garsiose kino studijose „Kulturfilm“ ir „Mežrabpomfilm“, 1933 m. Vokiečių filmavo klasiko Vsevolodo Pudovkino „Dezertyra“, vėliau Igorio Savčenkos filmus, tarp kurių ir vienu poeinio kino etalonų laikoma „Armonika“ (1934). Po Stalino inicijuotos „antikosmopolitinės“ kampanijos likimas Fogelmaną vis nublokšdavo į įvairias sovietų provincijos studijas – „Belarusfilmą“, „Talinfilma“, „Azerbaidžanfilma“. Fogelmanas išugdė nemažai mokinii. Garsiausias iš jų – Sergejus Urushevskis, nufilmavęs klasikinius kūrinius „Skrenda gervės“ ir „Aš – Kuba“.

Britų kino klasikas Richardo Attenborough 1996 m. filmas „*Meilėje ir kare*“ (LNK, 2 d. 13.50) – taip pat apie meilės išbandymus. Filmo heroinas – jaunas amerikietis Ernestas Hemingway’us (Chris O’Donnell), kuris Pirmojo pasaulinio karo fronte Italijoje buvo sužeistas, pateko į ligoninę ir čia sutiko savo pirmąją didžiąją meilę Agnes von Kurowsky (Sandra Bullock). Filmą mačiau seniai, tada jis darė gerokai morališkai pasenusio kino išpūdį, bet pasutiniai metais kilo tokia galinga senamadiškų biografinių filmų ban-

ga, kad „Meilėje ir kare“ gali sulaukti naujų žiūrovų.

Kartais pasvarstau, kodėl televizijos, ypač savaigaliais, taip megsta kruvinus reginius. Jų ir ši savaigalių nepristigs, nors tautiliečiai masiškai bėga maratonus, lanko folkloru ir jūros šventes, aktyviai dalyvauja į kitose, vasarą politiką itin mėgstamose „duonos ir žaidimų“ akcijose. Regis, turėtų atspalaiduoti. Bet ne, trokšta krauso. Tokiems ištroškuojimams galio rekomenduoti ne vieną filmą. Jake’o Westo „*Suniškos dienos*“ (BTV, 1 d. 23 val.) tiks besirengiantiems atostogauti. Keli filmo personažai kaip tik keliaudami per atostogas užklydo į kaimą, kur gyvena tik moterys. Jos vienintelės sugėbėjo išgyventi po to, kai virš namų buvo purkštai eksperimentiniai toksinai. Išyko mutacija ir moterys tapo kanibalėmis, jos nekenčia vyro. Terry Ingramo filme „*Mirtinos lenktynės*“ (LRT, 1 d. 23 val.) po septyniolikos metų iš kapo pakyla lenktynėse žuvęs Kateris. Jis sėda prie savo mašinos vairo, kad atsiskaitytų si buvusia mergina ir konkurentų.

Paulo W.S. Andersono „*Mirties lenktyniai*“ (LNK, švaykar, 31 d. 22 val.) he-rojus taip pat lenktynininkas, bet jis pateko į kalėjimą už žmogžudystę, kurios neįvykdė. Žiaurių prižiūrėtojų verčiamas jis dalyvaus ralyje automatais ir granatsvaidžiais apginkluotu automobiliu. Galima rinktis ir mažesnę kičo dozę žadančią Joną Avneto „*Teisę žudyti*“ (BTV, 1 d. 21 val.), kur du policininkai veterani gaudo serijinį žudiką ir patys tampa itariamaisiais. Policininkus suvaidino Robertas De Niro ir Alas Pacino.

Richardo Kelly filmo „*Dėžė*“

metražų filmų konkursas. Po trejų metų prisiđejo ir tarptautinis trum-pametražų filmų konkursas.

Nuo 1998 m. festivalis skiria

„Tėvas“

„Drakonų drakono“ apdovanojimą už kūrybos visumą, rengiamos laureatų filmų retrospektyvos. Prieš kelerius metus šis apdovanojimas bu-

(LNK, 5 d. 22.35) herojai – jauna pora, kuri turi finansinių bédų. Netikėtai jie gauna siuntinių – dėžę su mygtuku. Nuspaudę mygtuką, jie gaus milijoną dolerių, tik kaip tik tą akimirką mirs kažoks nepažiūstamas. Hunterio Richardso 2006 m. filmo „*London*“ (LNK, 2 d. 00.30) herojai, kurių suvaidino Jessica Biel, nekyla tokio pobūdžio moralinių dilemų. Vieną dieną ji supranta, kad meilė Sidui baigėsi, ir išeina. Sidas bando malšinti London praradimą narkotikais ir alkoholiu, bet jam tai nepavyksta. Tada jis nusprenzia pamatyti merginą ir įkalbėti ją grįžti. Tam jis turi vieną dieną.

Besimėgaudamas visais penkiadesimtį kičo atspalvių vos nepamiršau, kad penktadienį TV1 ir Pirmasis Baltijos kanalas skiria snobams ir intelektualams. Mike’o Binderio 2007 m. „*Meilė stipresnė už mane*“ (TV1, 31 d. 22.50) pasakoja apie du draugus – Čarlį ir Alaną, kurie kadaise kartu mokėsi koledže ir gyveno viename bendrabučio kambaryste.

„Meilė stipresnė už mane“

je. Po daugelio metų jie vėl susitinka. Čarlis (Adam Sandler) Rugsėjo 11-ają prarado žmoną, vaikus ir mano, kad jo gyvenimas baigėsi. Alanas (Don Cheadle) tapo geru stomatologu ir pavyzdingu vyru bei tévu. Abu susitinka tą akimirką, kai supranta, jog trokšta ištikimo draugo, kuriuo galėtų visiškai pasitikėti. Aišku, filme bus ir psichoterapijos motyvas, ir kiti privalomi snobo kino atributai.

Jei toks politiškai korektiškas snobizmas Jūsų netenkina, siūlau sulaukti nakties (Pirmasis Baltijos kanalas, 31 d. 0.55) ir pasižiūrėti gar-

vo įteiktas Jonui Mekui. Paskutiniaisiai metais festivalio programa išsiplėtė. Čia rengiamos įvairios programos, nuo 2005 m. rodoma programa jauniesiems žiūrovams, vyksta diskusijos su kitų festivalių rengėjais, nuo 2007 m. rengiamas trečias konkursinis rodymas, kuriamė dalyvauja dešimt geriausių pilno metražo dokumentinių filmų iš viso pasaulio.

Kartu su Marato Sargsyanu filmu „*Tėvas*“ Vidutinio metražo dokumentinių filmų konkurse rodomi nauji garsių lenkų dokumentininkų Paweł Łoziński ir Marcino Koszałko filmai, taip pat filmai iš Danijos, D. Britanijos, Maroko, Ispanijos,

saus rusų teatro režisieriaus Vladimiro Mirzojevo filma „*Borisas Godunovas*“ (2011). Režisierius išsaugojo kanonišką Aleksandro Puškino tekštą, bet veiksmą perkėlė į mūsų laikus. Svarbiausia Mirzojevui – sąžinės problema, egzistencinė pasirinkimą jis sieja su šalies istorija. Filme vaidina daug gerų aktorių ir populiarū žvaigždžių (pavyzdžiui, Agnija Ditkovskytė), bet visą svorį ant pečių laiko carą Godunovą suvaidinės Maksimas Suchanovas.

2011 m. pasirodė filmas sulaukė prieštarinę vertinimų. Bet kritikas Valerijus Kičinas tiksliai pasakė, kad Mirzojevui pavyko padaryti tai, kas neįmanoma: priversti visa jėga suskambėti Puškino eiles tarp limuzinų, kompiuterių ir baseinų.

Besidomintys naujausia Rusijos istorija, be abejio, pastebės filme daug užuominų į dabartinę valdžią. Interviu „Radio svoboda“ režisierius kalbėjo: „Šioje istorijoje pamaciai galimybę ne sukurti satyrų ir parodijų valdžiai špyga kisenėje.

Man buvo įdomu susimąstyti apie istorijos bėgius, kuriais mes riedame, regis, jie net ne spiralės, o žiedo formos. (...) Šioje visiškai chimieriškoje istorijoje man buvo smalsi pasižiūrėti, kaip sutaps laikai ir ar jie sutaps. Godunovo laikai, laikai Puškino, kuriam, kaip ir jo draugams dekabristams, buvo aktualūs vienvaldystės, patvaldystės tema, ir mūsų laikai, kai aktualūs ta pati tema. Milžiniška šalis priklauso nuo vieno ar kelių žmonių valios. Keistoka, tiesa?“

Jūsų –

JONAS ŪBIS

JAV, Izraelio ir Indonezijos.

Ne kartą Lietuvoje viešėję lenkų dokumentininkai Marcelis ir Paweł Łoziński Krokuvoje parodys du filmus. Jų kelionė į Prancūziją turėjoapti bendro filmo pagrindu, bet gimė du filmai – Paweł Łoziński „*Tėvas ir sūnus*“ ir pilnametražis Marcelio Łozińskiego „*Tėvas ir sūnus kelionėje*“. Festivalio dokumentinių filmų žiuri dirba rusų režisierius Sergejus Dvorcevujus, jo retrospekyvą taip pat matė Vilniaus dokumentinio filmų festivalio žiūrovai.

Festivalio laureatai paaikškės birželio 2 dieną.

„7MD“ INF.

Kronika

Du lietuviški filmai Krokuvo kine festivalyje

Gegužės 26 d. prasidėjusiam Tarptautiniam Krokuvo kine festivalyje rodomi du lietuviški filmai. Vidutinio metražo dokumentinių filmų konkurse – Marato Sargsyanu filmas „*Tėvas*“, nekonkursinėje programe „*Kažkur Europoje*“ – Linos Lužytės „*Igruški*“.

Krokuvo kine festivalis – vienas seniausių Europos kino renginių, skirtų dokumentiniams, animaciiniams bei trumpo metražo kinui. Festivalis pradėtas rengti 1961 m. Tada Jame vyko tik lenkų trumpa-

metražų filmų konkursas. Po trejų metų prisiđejo ir tarptautinis trum-pametražų filmų konkursas.

Nuo 1998 m. festivalis skiria

„Tėvas“

Parodos	Galerija „Vartai“ Vilniaus g. 39 Konstantino Bogdano (jaun.) paroda „9/4“ iki VI. 5 d. – Marijos Strazdaitės piešinių Šv. Jono gatvės galerija Šv. Jono g. 11 iki VI. 1 d. – skulptūros, objektų, instalacijos paroda „Vilnius-Berlynas“ „Prospekt“ fotografijos galerija Gedimino pr. 43 Fotografijų paroda „(Ne)priimtina“ Teatro, muzikos ir kino muziejus Vilniaus g. 41 „Menas senuosiuse Lietuvos dvaruose“. Oksanas Leadbitter (D. Britanija) tapyba Galerija „Arka“ Aušros Vartų g. 7 iki VI. 1 d. – paroda „Donelaitis 2013. Būrų dainius“, skirta Kristijono Donelaičio 300 m. sukakčiai paminti Galerija „Meno niša“ J. Basanavičiaus g. 1/13 iki VI. 8 d. – Marius Jonučio paroda „Kažkas naujo“ Lietuvos dailininkų sajungos parodų salė Vokiečių g. 4 / 2 Roberto Vano (Čekija) fotografijų paroda Galerija AV17 Aušros Vartų g. 17 Petro Saulėno paroda „Atvirukas. 2005–2012 (7)“ Dailės galerija-studija „Ra“ Pranciškonų g. 8 iki VI. 5 d. – Aistės Gabrielės Černiūtės tapybos paroda „Rožės spalva“ „Juškų gallery“ B. Radvilaiteiš g. 6B nuo VI. 4 d. – Žygimanto Augustino paroda „Tapyba. 2000–2013“ Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus Tolerancijos centras Naugarduko g. 10/2 Miriam Meras ir Žibunto Mikšio grafikos darbų paroda Peterio Rigoud fotoparoda „Būti žydų. Žydiškojo identiteto projektas Vilniuje“ Užsienio reikalų ministerija J. Tumo-Vaižganto g. 2 Jūratės Stauskaitės grafika Marijaus Piekuro tapyba Rūtos Piekurienės juvelyrika Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos galerija Šv. Jono g. 11 Tosen Iwasaki kaligrafijos darbų paroda „Stebuklo pojūtis“ Rašytojų klubas K. Sirvydo g. 6 Ramūno Čeponio tapybos paroda „Vizijos“ Galerija „Meno parkas“ Rotušės a. 27 nuo 31 d. – Vakarų Vokietijos menininkų sajungos paroda „Žodinės apipavidalinimas“ „Fluxus ministerija“ Jonavos g. 3 Adolfo Meko fotografijų paroda „Visa tai ne sapnas: Adolfo Meko gyvenimas ir kūryba“ Galerija „Aukso pjūvis“ K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinskio g. 53 Tarptautinė dailės disciplinių dėstytojų kūrbių paroda „Kvadratas 6“ Gintauto Skuodo fotografijų paroda „Tapybinė vizija“ Kauno menininkų namai V. Putvinskio g. 56 Mildos Kiaušaitės fotografijų paroda „Odė žmogiškumui“ VDU menų galerija „101“ Laisvės al. 53 Aukšės Miliukaitės paroda „8 ½. Sapnas“	„7md“ rekomenduoja	
Dailė			Dailė
Lietuvos meno piligrimų labiausiai lankoma Venecijos meno bienalė šiemet 55-oji. Čia kaip „Eurovisione“ egzistuoja šalių konkuravimo motyvas, gal todėl ypač po Neprisklausomybės buvo aktualu lankytis ir dalyvauoti, nes norėjosi sukurti nauja šalies savivoką ir reprezentaciją. O vėlai šiam miestui išsvysto priklausomybė. Nuo birželio 1 iki lapkričio 24 d. jūsų laukia Massimiliano Gioni kuruojamā paroda „Enciklopediniai rūmai“ („The Encyclopedic Palace“), daugiau nei 150 menininkų iš 37 šalių, 88 nacionaliniai paviljonai, iš jų 10 šalių dalyvauja pirmą kartą. Daugiau www.labiennale.org			
Teatras			Teatras
Birželio 5 ir 6 d. 18 val. Klaipėdos dramos teatras kviečia į paskutinę sezono premjerą. Senajame teatro pastate (Teatro a. 2), Repeticijų salėje, žiūrovų laukus spektaklis pagal šiuolaikinės rusų dramaturgės Ksenijos Drąsunkojos pjesę „Lunačarskio lunaparkas“, režisuotas Dariaus Rabauskė. Pjesėje kalbama apie nauju ir senų laikų sankirtas, apie dirbtinių sostinių spindesį ir tikrą provincijos nykuli, apie grėsmingą visuomenės susiskaldymą.			Teatras
Muzika			Muzika
Birželio 3 d. 19 val. Lietuvos nacionaliniame operos ir baletu teatre Vilniaus festivali pradeda Violeta Urmane su Lietuvos nacionaliniu simfoniniu orkestru ir dirigentu Modestu Pitrenė.			Birželio 3 d. 19 val. Lietuvos nacionalinės filharmonijos Didžiojoje salėje rengiamas antras Vilniaus festivalio koncertas, kuriame pasirodydys vienos garsiausių pasaulyje vokaliniai ansambliai – „The King's Singers“.
Birželio 5 d. 19 val. Lietuvos nacionalinės filharmonijos Didžiojoje salėje rengiamas antras Vilniaus festivalio koncertas, kuriame pasirodydys vienos garsiausių pasaulyje vokaliniai ansambliai – „The King's Singers“.			Birželio 7 d. 19 val. Lietuvos nacionalinės filharmonijos Didžiojoje salėje skambės vien tik Johanno Sebastiano Bacho muzika. Jo solinius koncertus su Lietuvos kameriniu orkestru atliks pianistas Andrius Žlabys ir smuikininkas Sergejus Krylov .
KLAIPĖDA			PANEVĖŽYS
Lietuvos dailės muziejaus Prano Domšaičio galerija			Dailės galerija
Liepų g. 33 Prano Domšaičio tapybos, dailininko marijanisto Česlovo Janušo (1907–1993, JAV) kūrinių „Prie Baltijos ir prie Atlanto“ ekspozicijos, Vytauto Kašubos kūrbių ekspozicijos „Žmogaus misterija“ Paroda „Sveika, jūra!“ (marinistinių peizažų XVII–XX a. tapyboje iš Lietuvos dailės ir Nacionalinio M.K. Čiurlionio dailės muziejuje rinkinių)			Respublikos g. 3 iki VI. 1 d. – paroda „Panevėžio dailės dienos 2013“ nuo 3 d. – Stanislovo Žvirgždo fotoparoda „Lietuviški peizažai“
Fotografijos galerija			Fotografijos galerija
Vasario 16-osios g. 11 iki VI. 7 d. – Gyčio Skudžinsko fotografijos			Vasario 16-osios g. 11 iki VI. 7 d. – Gyčio Skudžinsko fotografijos
DRUSKININKAI			M.K. Čiurlionio memorialinis muziejus
M.K. Čiurlionio g. 35 iki 25 d. – paroda „Sesuo rūpintojėlė“, skirta M.K. Čiurlionio sesers Valerijos Čiurlionytės-Karužienės atminimui			M.K. Čiurlionio g. 35 iki 25 d. – paroda „Sesuo rūpintojėlė“, skirta M.K. Čiurlionio sesers Valerijos Čiurlionytės-Karužienės atminimui
V.K. Jonyno galerija			V.K. Jonyno galerija
M.K. Čiurlionio g. 41 Adomo Galdiko jubiliejinė tapybos ir fotodokumentikos paroda „Vulkaniški proveržiai“			M.K. Čiurlionio g. 41 Adomo Galdiko jubiliejinė tapybos ir fotodokumentikos paroda „Vulkaniški proveržiai“
PALANGA			Palangos gintaro muziejus
Vitauto g. 17 Gintaro ekspozicija Istorinių rūmų interjerų ekspozicija			Vitauto g. 17 Gintaro ekspozicija Istorinių rūmų interjerų ekspozicija
Antano Mončio namai-muziejus			Antano Mončio namai-muziejus
S. Daukanto g. 16 iki VI. 7 d. – paroda „Niekieno žemės istorijos“			S. Daukanto g. 16 iki VI. 7 d. – paroda „Niekieno žemės istorijos“
Galerija „Ramybė“			Galerija „Ramybė“
Vitauto g. 35 Eglės Kuckaitės tapybos bei grafikos paroda „Derama Jtampa Palangos Ramybėj“ Jūratės Kazakevičiūtės objektų ir minkštųjų skulptūrų paroda „Transformacijos. Dialogas su gamta“			Vitauto g. 35 Eglės Kuckaitės tapybos bei grafikos paroda „Derama Jtampa Palangos Ramybėj“ Jūratės Kazakevičiūtės objektų ir minkštųjų skulptūrų paroda „Transformacijos. Dialogas su gamta“
Spektakliai			Spektakliai
VILNIUS			VILNIUS
Nacionalinis operos ir baletu teatras			Nacionalinis operos ir baletu teatras
Vi. 2 d. 19 val. – koncertas „Kūrybinis impulsas II“. Chorografa: Ž. Baikštytė, G. Gylytė, D.I. Evans, O. Konošenko, I. Zaripovas, M. Rimeikis, V. Šniurevičiūtė, E. Vizbaraitė, L. Juodkaitė, J. Diatko, K. Kuznecovas			Vi. 2 d. 19 val. – koncertas „Kūrybinis impulsas II“. Chorografa: Ž. Baikštytė, G. Gylytė, D.I. Evans, O. Konošenko, I. Zaripovas, M. Rimeikis, V. Šniurevičiūtė, E. Vizbaraitė, L. Juodkaitė, J. Diatko, K. Kuznecovas

5 d. 19 val. – G. Verdi „TRAVIATA“. Dir. – R. Šervenikas	9 d. 12 val. – N. Juškos baletu mokyklos ir Lietuvos baletu žvaigždžių koncertas „Diversitimentai“
6 d. 12 val. – K. Chačaturiano „ČIPOLINAS“. Dir. – A. Šulčys	(smuikas), Lietuvos kamerinis orkestras. Programoje J.S. Bacho kūriniai
9 d. 19 val. – G. Bizet „KARMEN“. Dir. – R. Šervenikas	Kongresų rūmai VI. 1 d. 20 val. <i>Vilnius paveikslų galerijos kieme</i> – simfoninis koncertas „Gražusis balsas III“. J. Vaškevičiūtė (mecosopranas), L. Mikalauskas (bosas), L. Bendžiūnaitė (sopranas), G. Oniani (tenoras), Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Dir. – G. Rinkevičius
Nacionalinis dramos teatras Didžioji salė VI. 5, 6 d. 18.30 – P. Rozenfeldto „KULKOS VIRŠ BRODVÉJAUS“. Rež. – D. Kazlauskas (Panėvėžio J. Miltinio dramos teatras)	VI. 1 d. 12 val. – D. Čepauskaitės „LAPĖ IR VIŠTA“ 2 d. 18 val. – PREMJERA! Molierė'o „ŠYKŠTUOLIS arba MELO MOKYKLA“. Rež. – A. Pociūnas
Mažoji salė 31 d. 19 val. – M. Duras „MUZIKA 2“. Rež. – A. Liuga	6 d. 18 val. – D. Zelčiūtės „KŪNO VARTAI“. Rež. – A. Dilyté
Vilniaus mažasis teatras 31 d. 19 val. – Viršgarsiniai ritmai. Z. Fresco (rémo bügnas, Izraelis), S. Vaidyanathan (gatamas, Indija), A. Messina (akordeonas, Italija), M.A. Chandan Kumar (fleita, Indija) VI. 2 d. 10.30 – muzikinė pasaka visai šeimai „ČIULBA ULBA ŪBAUJA“ 9 d. 12 val. – muzikinė istorija „VIENARAGIO MIŠLĘ“	Kauno kamerinis teatras 31 d. 18 val. – E. Ionesco „PLIKAGALVĖ DAINININKĘ“. Rež. – S. Rubinovas VI. 1 d. 12 val. – D. Čepauskaitės „LAPĖ IR VIŠTA“ 2 d. 18 val. – PREMJERA! Molierė'o „ŠYKŠTUOLIS arba MELO MOKYKLA“. Rež. – A. Pociūnas
OKT/Vilniaus miesto teatras 31 d. 19 val. <i>OKT Studijoje</i> – PREMJERA! S. Becketto „PASKUTINĖ KREPO JUOSTA“. Rež. – O. Koršunovas, scenogr. – D. Liškevičius, komp. – G. Sodeika. Vaidina J. Budraitis	6 d. 18 val. – D. Zelčiūtės „KŪNO VARTAI“. Rež. – A. Dilyté
Valstybinis jaunimo teatras 31 d. 11 val. – A. Pukelytės „EKSPEDICIJA! TEATRO VIDŪ“. Rež. – A. Pukelytė	Kauno lėlių teatras VI. 1 d. 12 val. – „GULBĖ – KARALIAUS PATI“. Rež. – N. Indriūnaitė
Rusų dramos teatras VI. 1 d. 12, 15 val. – PREMJERA! Z. Hopp „JUNAS IR SOFUS“. Rež. – O. Lapina	1 d. 17 val. – I. Ribačiauskaitės baletu studijos 20-mečiui. J. Bayer „LÉLIU FÉJA“ 2, 9 d. 12 val. <i>V. ir S. Ratkevičių lėlių muziejuje</i> – „SVEČIUOSE PAS SKUDURINĘ ONUTĘ“. Rež. – E. Žekienė
Teatras „Lélė“ Didžioji salė VI. 4 d. 18.30 – „STIKLINIS ŽVÉRYNAS“ (Neigaliųjų Naujasios teatras)	2 d. 18 val. – baletu ir šokių studijos „Žydintis sodas“ koncertas 3 d. 18 val. – choreografijos mokyklos baigiamasis koncertas
Mažoji salė VI. 1 d. 12 val. – „KIŠIŲ SUKILIMAS“ (pagal K. Binkio poemą). Scenarijus aut., rež. ir dail. – R. Driežis 8 d. 12 val. – „AUKSO OBELÉLÉ, VYNO ŠULINÉLIS“ (pagal lietuvių liaudies pasaką). Scen. aut. ir rež. – R. Driežis 9 d. 12 val. – N. Indriūnaitės „SNIEGUOLÉ IR SEPTYNI NYKŠTUKAI“ (pagal brolių Grimmų pasaką). Rež. – N. Indriūnaitė	8 d. 12 val. <i>V. ir S. Ratkevičių lėlių muziejuje</i> – „KIŠKIS DRĀSUOLIS“. Rež. – A. Žurauskas
Menų spaustuvė 31 d. – respublikinis neigaliųjų teatrų festivalis „Begasas“	KLAIPÉDA Klaipédos valstybinis dramos teatras VI. 5, 6 d. 18 val. – PREMJERA! K. Dragunkojos „LUNAČIARSKIO LUNAPARKAS“. Rež. – D. Rabašauskas. Vaidina A. Eismantas, E. Brazys, R. Idzelytė, T. Gailiutė, V. Jočys, S. Šakinytė ir kt.
Užupio teatras Domus Maria, Aušros Vartų g. 12 31 d. 19.30 – PREMJERA! O. Wilde'o „DE PROFUNDIS“	Klaipédos valstybinis muzikinis teatras 31 d. 18.30 – jaunujių talentų festivalio laureatų koncertas. Dalyvauja jaunieji atlikėjai ir Klaipédos valstybinio muzikinio teatro orkestras. Dirigentai S. Domarkas, D. Zlotnikas, K. Variakojis
KAUNAS Kauno dramos teatras 31 d. 18.30 <i>Didžiojoje scenoje</i> – „LAIMINGI“ (pagal F. von Schillerio „Klastą ir meilę“). Rež. – A. Areima VI. 1 d. 15 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – I. Paliulytės „ASTRIDA“ (A. Lindgren biografijos ir pasakų motyvais). Rež. – I. Paliulytė 4, 5 d. 18 val. <i>Ilgajoje salėje</i> – A. Čechovo „PALATA“. Insc. aut. ir rež. – R. Kazlas 6 d. 18 val. <i>Rūtos salėje</i> – renginys, skirtas Švedijos dienai (šokio spektakliai) 7 d. 18.30 <i>Didžiojoje scenoje</i> – PREMJERA! I. Turgenovo „MÉNUO KAIME“. Rež. – V. Tertelis 8 d. 18.30 <i>Didžiojoje scenoje</i> – J. Patricko „MŪSŲ BRANGIOJI PAMELA“. Rež. – A. Latėnas 8 d. 19 val., 9 d. 18 val. <i>Mažojoje scenoje</i> – J. Tumo-Vaižganto „ŽEMĖS AR MOTERS“. Rež. – T. Erbrėderis	Klaipédos lėlių teatras VI. 1, 9 d. 12 val. – „RAUDONKEPURAITĖ“. Rež. – G. Radvilavičiūtė 2 d. 12 val. – „APAPA“. Rež. – G. Radvilavičiūtė 8 d. 12 val. – „VIŠTYTÉ IR GAIDELIS“. Rež. – G. Radvilavičiūtė
Kauno muzikinis teatras 31 d. 18 val. – „ZYGYRYDO VERNERIO KABARETAS“. Dir. – J. Janulevičius VI. 1 d. 18 val. – R. Rodgerso „MUZIKOS GARSAI“. Dir. – J. Vilnonis	ŠIAULIAI Šiaulių dramos teatras VI. 1 d. 12 val. – PREMJERA! S. Kozlovo „ŽIŪKAS RŪKE“. Rež. – P. Ignatavičius 7 d. 18 val. – Y. Reza „SKERDYNIŲ DIEVAS“. Rež. – A. Lebelėnės

Bibliografinės žinios

MENAS. FOTOGRAFIJA

Scenoje ir už jos... : [operos solistės prisiminimai] / Regina Tumalevičiūtė. – Vilnius : Lietuvos muzikų sąjunga, 2013 (Vilnius : Petro ofsetas). – 182, [1] p. : iliustr., faks., portr. – Tiražas [200] egz. – ISBN 978-9986-429-35-7

Vilnius : [fotoalbumas] / Jan Bułhak ; sudarytoja Jūratė Gudaitė ; [i anglių kalbą vertė Aušra Simanavičiūtė]. – Vilnius : Lietuvos nacionalinis muziejus, 2011– . – Virš. aut. nenurodytas. – ISBN 978-609-8039-29-0 (jr.)

Kn. 2. – [2013] (Vilnius : BALTO print). – 607, [1] p. : iliustr. – (Lietuvos fotografijos istorija / Lietuvos nacionalinis muziejus, ISSN 1392-9003 ; 5). – Gretut. tekstas liet., angl. – Tiražas 1100 egz. – ISBN 978-609-8039-34-4 : [47 L t 77 ct]

GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS

Dienoraščiai : rašytojo paskutinių gyvenimo metų (1961–1967) užrašai / Vincas Mykolaitis-Putinas ; [spaudai parengė Stasys Lipskis]. – Vilnius : Žuvėdra, 2013 (Vilnius : Ciklonas). – 178, [1] p. : faks. – Tiražas [200] egz. – ISBN 978-609-8089-15-8

Eileraščio analizė : teorinės prielaidos, praktiniai patarimai : mokomoji knyga Lituanistikos fakulteto lietuvių filologijos studentams / Virginija Balsevičiūtė-Šlekiienė ; Lietuvos edukologijos universitetas. Lituanistikos fakultetas. Lietuvių ir lyginamosios literatūros katedra. – Vilnius : Edukologija, 2013 (Vilnius : Edukologija). – 103, [1] p. – (Metodinės priemonės, ISSN 2335-2396). – Tiražas 150 egz. – ISBN 978-9955-20-827-3

Zigmo Gėlės namai / Vytautas Kirkutis. – Klaipėda : S. Jokūžio leidykla-spaustuvė, 2013 ([Klaipėda] : S. Jokūžio l-kla-sp.). – 191, [1] p. : iliustr., faks., portr. – Santr. angl. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-9986-31-382-3 (jr.)

Giesmė apie Troją : romanas / Colleen McCullough ; iš anglų kalbos vertė Kristina Miliūnienė. – Vilnius : Tyto alba, 2013 (Kaunas : Spindulio sp.). – 551, [1] p. : žml. – Tiražas 2500 egz. – ISBN 978-9986-16-941-3 (jr.)

Ispaniški šachmatai : mīsingas detektivės / Natalja Solnceva ; iš rusų kalbos vertė Janina Šidlauskienė. – Kaunas : Mileda, 2013 (Vilnius : BALTO). – 222, [2] p. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-787-24-2

Literatūrinė komparatyvistika : pamatinės teorijos ir atsinaujinančių praktikų : mokomoji priemonė filologijos studentams / Nijolė Vaičiulėnaitė-Kašelionienė ; Lietuvos edukologijos universitetas. Lituanistikos fakultetas. Lietuvių ir lyginamosios literatūros katedra. – Vilnius : Edukologija, 2013 (Vilnius : Edukologija). – 71, [1] p. – (Metodinės priemonės, ISSN 2335-2396). – Tiražas 100 egz. – ISBN 978-9955-20-826-6

Nutikimai : [apsakymai ir apysakos] / Daniil Charms ; iš rusų kalbos vertė Sigitas Parulskis. – 2-oji papild. laida. – Vilnius : Tyto alba, 2013 (Kaunas : Spindulio sp.). – 197, [5] p. – (Klasika). – ISBN 978-9986-16-551-4 (jr.)

Paklausk žalčio : [eileraščiai ir novelės] / Audrius Šikšnias ; [dailininkas Aurimas Liekis]. – [Vilnius : Varosa ; Šilutė] : Šilutės rajono savivaldybė, 2013 (Vilnius : Varosa). – 112, [1] p. : iliustr. – Tiražas [500] egz. – ISBN 978-9955-693-06-2

Pareisiu su paukščiais : rinktinė aukštėsių klasų moksleiviams / Marcelijus Martinaitis ; [sudarė Marius Mikalajūnas]. – Vilnius : Tyto alba, 2013 (Vilnius : BALTO). – 153, [2] p. : faks. – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-9986-16-261-2 (jr.)

Pušų paunksnėj : eileraščiai / Ona Jankevičiūtė-Striškienė ; [ilustracijos autorės]. – Panevėžys : Reklamos forma, 2013 (Panevėžys : Reklamos forma). – 99, [1] p. : iliustr. – Tiražas 100 egz. – ISBN 978-609-8104-04-2 (jr.)

Sugržimas į Žemaitiją / Magdalena z Nałęcz-Gorskich Komorowska ; iš lenkų kalbos vertė Kazys Uscila. – Vilnius : Tyto alba, 2013 (Vilnius : BALTO). – 222, [2] p. : iliustr., geneal. schem., žml. – Tiražas 1200 egz. – ISBN 978-9986-16-948-2 (jr.)

Širdies virpesiai : eileraščiai / Alfonas Staponkus. – Šiauliai : Titnagas, 2013 (Šiauliai : Titnagas). – 179, [1] p. : iliustr., nat., portr. – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-9955-613-49-7

Varpai : literatūros almanachas / vyriausasis redaktorius Leonas Peleckis-Kaktavičius. – Šiauliai : Literatūros almanacho „Varpai“ redakcija, [2013]. – ISSN 1392-0669

[Nr.] 28 (2013). – [2013] (Šiauliai : Neoprintas). – 304 p. : iliustr., faks., portr. – Tiražas 500 egz.

GROŽINĖ LITERATŪRA VAIKAMS

Kurmis ir vasara : [pasaka] / Zdenek Miler, Katerina Miler, Hana Doskočilová ; [i lietuvių kalbą vertė Irena Aleksaitė]. – Vilnius : Nieko rimto, [2013] (Spausd. Lenkijoje). – [12] p. : iliustr. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-441-112-0

Pelikanas : miesto pasakojimas : [apysaka] / Leena Krohn ; iš suomių kalbos vertė Vitarė Urbaitė ; iliustravo Jurga Budrytė. – Vilnius : Nieko rimto, 2013 (Vilnius : BALTO print). – 190, [2] p. : iliustr. – (Nerealul, ISSN 2335-7770). – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-609-441-116-8 (jr.)

Skaudžių likimų aidas : nacionalinio mokiniių konkurso "Lietuvos kovų už laisvę ir netekčių istorija" rašinių rinktinė / [sudarytojas Rimantas Jokimaitis]. – Vilnius : Lietuvos gyventoju genocido ir rezistencijos tyrimo centras, 2013 (Vilnius : Standartų sp.). – 200, [12] p., [6] iliustr. lap. : iliustr. – Tiražas 800 egz. – ISBN 978-609-8037-26-5

Visa tiesa apie vėjį : pasaka / Lina Navickaitė ; [dailininkė Jurgita Delonaitė]. – Kaunas : Kauko laiptai, 2013 (Kaunas : Taurapolis). – 28, [2] p. : iliustr. – Tiražas 1300 egz. – ISBN 978-609-8092-07-3

PARENĖ ALDONA BARODICAITĖ. REDAGAVO GRAŽINA KUBILIENĖ.
LIETUVOS NAC. M. MAŽYVO B-KA. BIBLIOGRAFIJOS IR KNYGOTYROS CENTRAS

„Tarp dviejų pasaulių“

Savaitės filmai

Agentų žaidimai ***

Kanados rašytojas, kuris kartu yra ir rusų slaptujų tarnybų karininkas Gregorijus Liubovas („Artiste“ pagrindinį nebyliojo kino žvaigždės vaidmenį sukūrės Jeanas Dujardinas), siunčiamas į Monaką, kur jam patikėta sekti rusų oligarchą Ivaną Rostovskį (Tim Roth), įtariamą finansų machinacijomis. Vykdymadas misiją, jis sutinka gražuolę finansų specialistę Elis (Cecile de France). Ji – taip pat agentė, Liubovas net įtaria išdavystę. Bet tarp jų išsižiebiai aistra, kurios rusų agentas nepatyrė niekad anksčiau. Turinio perpasakojimas skamba kaip parodija, bet prancūzų režisierius Ericas Rochant'as tikrai kûrė rimtą filmą apie šnipus, slaptaisiaus rusų tarnybas, oligarchus, keliancius grėsmę Rusijos čekistų valdžiai ir nuodijančius savo priešus. Režisierius, be abejo, pasidomėjo mitais apie sovietų šnipus, bet rusų kritikas Michailas Trofimenkovas įtaria, kad šis filmas – „pati slapčiausia, brangiausia ir efektyviausia Kremliaus specialioji operacija radikalai gerinant Rusijos įvaizdį pasaule visuomenės akys“. Taip pat vaidina Vladimiras Menšovas, Aleksejus Gorbunovas, Dmitrijus Nazarovas, Maksimas Vitorganas (Prancūzija, Belgija, Liuksemburgas, 2012). (Šiauliai)

Didysis Getsbis ***

Franciso Scotto Fitzgeraldo romaną į ekraną perkėlęs australų režisierius Bazas Luhrmannas išsaugojo melodramatišką siužetą: mīslingas turuolis Getsbis (Leonardo DiCaprio) myli filmo pasakotojo Niko (Tobey Maguire) pussecerę Deizę (Carrey Mulligan), ištékėjusi už aristokrato ir mergišiaus Tomo (Joel Edgerton), ir padarys viską, kad Deizę būtų su juo. Tačiau igyvendinta Getsbio amerikietiškoji svajonė atsimuš į „senųjų pinigų“ prietarus ir aristokratų klastą. Vis dėlto šis siužetas Luhrmannui yra tik pretekstas kurti megalomanišką kičinį 3D kino reginį, kuriame vaizdų tirštumas užgožia kamerinę meilės dramą ir 3-ijo dešimtmečio JAV atmosferą (JAV, Australija, 2013). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Tarp dviejų pasaulių **

Juano Diego Solanaso melodrama pasakoja apie dvi planetas, kurios arti viena kitos, bet kiekvienoje sava trauka. Aukštesnėje planete vyrauja turtas ir ramybė. Joje sukurta korporacija, kuri naudojasi antrosios planetos gelmių turtais. Turtingoji planeta kitos planetos gyventojams parduoda elektros energiją už labai didelę kainą. Todėl apatinės planetos gyventojai skursta. Judėjimas tarp planetų griežtai kontroliuojamas. Tačiau mergina iš turtingos šeimos ir paprastas apatinės planetos vaikinas myli vienąs kitą... Pagrindinius vaidmenis kažkodėl tik vakariname seanse rodomame filme sukurė Jimas Sturgesas, Kirsten Dunst, Timothy Spallas, Heidi Hawkins, Larry Day (Prancūzija, Kanada, 2012). (Vilnius, Kaunas)

Tolyn į tamsą: žvaigždžių kelias **

Grįžusi į bazę, „Enterprize“ laivo komanda susiduria su teroristais. Astronautai mato, kad organizacijos veikla ir principai griaunami iš vidaus, o pasaulis vis giliau grimzta į bedugnę. Kapitonas Kirkas imasi vadovauti piktadario, kuris atsakingas už chaosą ir gali sunaikinti žmoniją, gaudynių operacijai. Prasideda gyvenimo ir mirties žaidimas, kuriam Kirkas bus pasirengęs paaukoti meilę ir draugystę, kad tik išgelbėtų savo vienintelę šeimą – komandą. Dar vieną populiarojo serialo kino versijos tēsinį sukurės J.J. Abramsas į filmą pakvietė Chrisą Pine'ą, Zachary Quinto, Benedictą Cumberbatchą, Zoe Saldaną, Antoną Yelchiną (JAV, 2013). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

***** – ševedras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Monika Krikštopaitė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras, šokis – Milda Brukštutė

Muzika – Laimutė Ligeikaitė | Stilius – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaite

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

31–VI. 5 d. – Pagirios 3: velniai žino kur (JAV) – 11.45, 14, 16.45, 18.30, 19.30, 21, 21.45; 6 d. – 11.45, 14, 16.45, 19.30, 21, 21.45
31–VI. 6 d. – Paslaptinga karalystė (JAV) – 12.15, 14.40, 17, 19.15, 21.30
Paslaptinga karalystė (3D, JAV) – 11, 13.30, 16 val.
6, 7 d. – Narkotikų ir žalos mažinimo filmų festivalis 2013 – 19.30

6 d. – Žemė – nauja pradžia (JAV) – 18.30
31, VI. 3–5 d. – Greiti ir įsiutę 6 (JAV) – 13, 15, 16, 18, 19, 21.20, 22 val.; 1, 2 d. – 12, 13, 15, 16, 18, 19, 21.20, 22 val.; 6 d. – 13, 15, 16, 18, 21.20, 22 val.

31–VI. 5 d. – Tolyn į tamsą: žvaigždžių kelias (3D, JAV) – 11.10, 14.20, 17.50, 20.45; 6 d. – 11.10, 14.20

31, VI. 3–6 d. – Didysis Getsbis (JAV, Australija) – 14.45, 17.40, 20.30; 1, 2 d. – 11.40, 14.45, 17.40, 20.30
31–VI. 6 d. – Mergvarkas Maljorkoje (Rusija) – 17, 21.45

Geležinis žmogus 3 (JAV) – 14.15, 19 val.

Krudžiai (JAV) – 12.30

Lobiai O.K. (Rusija) – 15.10

Užmirštieji (JAV) – 18.15

Transo būsena (D. Britanija) – 21.15

Rifo pasaka 2 (JAV) – 11 val.

VI. 1, 2 d. – Karališka drāsa (JAV) – 11 val.

Forum Cinemas Akropolis

31–VI. 4, 6 d. – Pagirios 3: velniai žino kur (JAV) – 10.30, 12.45, 13.45, 15, 17.15, 18.30, 19.30, 21, 21.50; 5 d. – 12.45, 13.45, 15, 17.15, 18.30, 21, 21.50;

31–VI. 4, 6 d. – Paslaptinga karalystė (JAV) – 11.45, 14.15, 16.45, 19, 21.15; 5 d. – 14.15, 16.45, 19, 21.15

31–VI. 6 d. – Paslaptinga karalystė (3D, JAV) – 10.15, 12.45, 15.30

31, VI. 2–5 d. – Teresės nuodėmė (Prancūzija) – 13.45, 18.45; 1 d. – 18.45; 6 d. – 13.45

31, VI. 6 d. – Niujorko šešėlyje (JAV) – 21.15

6 d. – Žemė – nauja pradžia (JAV) – 18.45

31, VI. 1 d. – Greiti ir įsiutę 6 (JAV) – 10.30, 13.15, 16, 18.50, 21.40, 23.59; 2–6 d. – 10.30, 13.15, 16, 18.50, 21.40; Tolyn į tamsą:

žvaigždžių kelias (3D, JAV) – 11.15, 18 val.; Didysis Getsbis (JAV, Australija) – 21 val.; VI. 1 d. – Krudžiai (JAV) – 13.45; Lobiai O.K. (Rusija) – 16.15

VI. 1, 2 d. – Karališka drāsa (JAV) – 10.30

ŠIAULIAI

Forum Cinemas

31–VI. 6 d. – Pagirios 3: velniai žino kur (JAV) – 13, 15.10, 17.20, 18.45, 19.30, 20.45, 21.45; 2–6 d. – 10.45, 13, 15.05, 17.15, 18.15, 19.30, 20.45, 21.45

31, VI. 1 d. – Paslaptinga karalystė (JAV) – 11, 13.30, 16.30, 19.15, 21.30, 23.30; 2–6 d. – 11, 13.30, 16.30, 19.15, 21.30

31–VI. 6 d. – Paslaptinga karalystė (3D, JAV) – 10.15, 12.45, 15.30

31, VI. 2–5 d. – Teresės nuodėmė (Prancūzija) – 13.45, 18.45; 1 d. – 18.45; 6 d. – 13.45

31, VI. 6 d. – Niujorko šešėlyje (JAV) – 21.15

6 d. – Žemė – nauja pradžia (JAV) – 18.45

31, VI. 1 d. – Greiti ir įsiutę 6 (JAV) – 10.30, 13.15, 16, 18.50, 21.40; Tolyn į tamsą:

žvaigždžių kelias (3D, JAV) – 11.15, 18 val.; Didysis Getsbis (JAV, Australija) – 21 val.; VI. 1 d. – Krudžiai (JAV) – 13.45; Lobiai O.K. (Rusija) – 16.15

VI. 1, 2 d. – Karališka drāsa (JAV) – 10.30

KAUNAS

Forum Cinemas

31, VI. 1 d. – Pagirios 3: velniai žino kur (JAV) – 10.45, 12.45, 14, 15, 17.15, 18.30, 19.30, 21, 21.45, 23.15, 23.50; 2–6 d. – 10.45, 12.45, 14, 15, 17.15, 18.30, 19.30, 21, 21.45

31–VI. 6 d. – Paslaptinga karalystė (3D, JAV) – 10.15, 11.45, 12.30, 15.30, 16.30; Paslaptinga karalystė (JAV) – 11.15, 13.45, 16, 18.15, 20.30

6 d. – Žemė – nauja pradžia (JAV) – 18.25

4 d. – Goya (Ispanija) – 18.10

31, VI. 1 d. – Greiti ir įsiutę 6 (JAV) – 12, 14.45, 17.30, 18.45, 20.15, 21.30, 23 val.; 2–6 d. – 12, 14.45, 17.30, 18.45, 20.15, 21.30

31, VI. 1 d. – Tolyn į tamsą: žvaigždžių kelias (3D, JAV) – 10.30, 15.15, 20, 22.40; 2–6 d. – 10.30, 15.15, 20 val.

31, VI. 1 d. – Didysis Getsbis (JAV, Australija) – 14.30, 17.45, 20.45, 23.40; 2, 3, 5 d. – 14.30, 17.45, 20.45; 4, 6 d. – 14.30, 20.45

31–VI. 6 d. – Geležinis žmogus 3 (JAV) – 13.15, 18 val.

31, VI. 1 d. – Raudona kaip dangus (Italija) – 19.10

6 d. – Velnii salos karalius (Norvegija) – 21 val.

PAN EVĒŽYS

Forum Cinemas Babilonas

31–VI. 5 d. – Pagirios 3: velniai žino kur (JAV) – 13, 15.15, 17.30, 18.30, 19.45, 21, 22 val.; 6 d. – 13, 15.15, 17.30, 19.45, 21, 22 val.

31, VI. 1 d. – Laukinės astostogos (JAV) – 19.15

VI. 1, 2 d. – Alisa Stebulių šalyje (JAV) – 10.30

© „7 meno dienos“. Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais.

Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VšĮ „7 meno dienos“,

Maironio g. 6, 01124 Vilnius. Tel.: 2613039, 2611926.

Eli. paštas 7md@takas.lt. ISSN 1392-6462. 3 sp. I. Tiražas 900 egz.

Spausdino UAB „Ukmergės spaustuvė“, Vasario 16-osios g. 31, Ukmergė

Remia LR Kultūros rėmimo fondas,

Spausdos, radio ir televizijos rėmimo fondas

12 psl.

VI. 1, 2 d. – Legendos susivienija (JAV) – 10.30

Romuva

31 d. – Tabu (Portugalija) – 17 val.; VI. 2 d. –

18 val.; 6 d. – 19 val.

31 d. – Angelų dalis (Jungtinė Karalystė,

Prancūzija, Belgija, Italija) – 19 val.; VI. 1 d